

"TABOR" izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 30.—, za izposojenost K 50.—, dostavljen na dom K 34.—, na izkaznico K 30.—. Inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoslokovni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Roknila se ne vračajo.

MARIBOR

Leto: III. Maribor, nedelja 19. marca 1922. Številka: 65.

Dokument naše sramote.

Mariborski zaupniki SLS v Radičevih stopinjah.

Tajni memorandum strankinemu vodstvu. — Mariborski klerikalci hočejo razkosanje države in slovensko republiko.

V roke nam je prišel dokument, ki z bengalično lučjo osvetljuje cilje in želje slovenskega klerikalizma. Ta dokument je tem bolj značilen, ker prihaja iz Maribora, dr. Koroščeve metropole in dokazuje, kakšno protidržavno mišljenje vlada v krogih najožjih dr. Koroščevih prijateljev. Gospodje klerikalni zaupniki v Mariboru nočejo zaostati za Radičem, ki zahteva hrvatsko republiko brez davkov in vojaštva, zato hočejo tudi oni »sami, brez Beograda« kovati usodo samostojne slovenske republike in k večjemu privolijo še v federativno zvezo s Hrvati in Srbi. Kaj njim mar vprašanja, da bi takšno slovensko republiko v nekaj letih požrla Lahi, kaj njim mar vprašanja, da morajo naši zasluženi bratje imeti zaslonbo v močni jugoslovanski državi. Njim gre za to, da zavlada klerikalizem v slovenski republiki neomejeno, ker vidijo, da v edinstveni jugoslovanski državi klerikalizmu nikdar ne bo več ne bo čela pšenica. Zato pa se je treba vreči v pozo Radičevega bloka, obtoževati Srbe barbarstva, balkanstva, nekulture, lagati svetu o srbski hegemoniji, lagati o »strašnem trpljenju« naših vojakov pod »nekulturnimi srbskimi častniki«, dvigniti klic »proč od Beograda!« za slovensko republiko in pozivati klerikalne poslance, da ne hodijo več v Beograd. Mariborskim zaupnikom dr. Koroščeve stranke ni dala miru »slava« Radičevske memoranda, zato so sestavili svoj »memorandum«, ki ga v premišljanje naši javnosti v celoti podajamo, da svet vidi vse farizejstvo in politično nemoralno klerikalizma. Da svet vidi, kako tisti, ki so se desetletja po trebuhu plazili pred Habsburgovci, danes proglašajo, da je »monarhična misel našemu narodu umetno vcepljena in da mu je tuja stvar«. Da svet vidi, kako tisti, ki so ves čas vojne gonili lajno »Srbe na vrbele« in bodrili slovenske vojake, naj gredo junaško v boj za Avstrijo, danes sramote srbske plemena našega naroda, ki nam je prineslo svobodo.

Evo:

Načelstvu Slovenske ljudske stranke, Ljubljana.

Podpisani zaupniki Slov. ljudske stranke zahtevamo na podlagi 18. in 19. člena »Pravilnika« Vseslovenske ljudske stranke z dne 15. decembra 1919., da se v najkrajšem in v omenjenem pravilniku predvidenem roku skliče glavni zbor zaupnikov, ki bo kot vrhovna oblast v stranki odločeval o bodočih smernicah in taktiki, posebno pa o stališču, ki ga ima v bodoče zavzeti parlamentarno zastopstvo stranke. Svojo soglasno zahtevo opiramo na sledeče razloge:

1. Slovensko ljudstvo vzdihuje danes pod pritiskom neznosnih bremen, ki mu jih nalagajo oblastniki sedanjega nevdružnega režima v raznovrstnih oblikah na ramena. Posledice nezasiščenega izžemanja, brezsrčnega izkoriščevanja, zatiranja socialno nižje stojišč slojev in omalovaževanja volje naroda zavzemajo vedno širši obseg: naše dobro in spočetka novi državni »narodnemu edinstvu« ter dinastiji udano ljudstvo stoji v četrtem letu takozv. »ujedinitelj« pred gospodarskim polomom. Kmetstvo ljudstvo ne more več prenašati davčnega vijaka, ki izanogava njegove telesne sile, voljo do dela, in ubija produkcijo poljskih pri-

delkov. Delavskim slojem, počenši od poljskega in tvorniškega delavca do rudarja ter železničarja, je buržujsko monarhistična vlada v oblikah raznih izjemnih zakonov onemogočila socialno borbo proti politiki kapitalističnega izžemanja. Obrtništvo in industrija se borita proti balkanskim metodam v carinski in trgovski politiki s tolikimi težkočami, da sta tudi slednji dve panogi našega narodnega gospodarstva na milost in nemilost izročeni propadanju.

2. Borba, ki so jo započeli poslanci SLS kot predstavitelji večine slov. naroda na parlamentarnih tleh, je bila plod poštenega stremeljenja po sporazumu med slovenskim, hrvatskim ter srbskim narodom, toda mi vidimo, da ne bodo slovenski zastopniki v Beogradu kljub dobri volji nikdar dosegli velikih ciljev, ki jih zasleduje danes celokupni slovenski narod. V zbornici, katere večina ne upošteva niti volje hrvatskega niti slovenskega naroda, ni mesta za izvoljene zastopnike našega ljudstva. Mi odklanjamo nadvlado srbskega naroda, majorizacijo v državnem zboru, parceliranje Slovenije in vse nasilje, ki ga vrši srbska vlada z omalovaženjem zahtev slovenskega naroda.

3. V interesu krščanske demokracije je, da združuje obnovljena in toku časa prilagoden Republika ljudska stranka vse pošteno misleče in vsled nasilja dosedanjih režimov neopredeljene elemente. Boj proti velekapitalu, reakciji, militarizmu in ostankom srednjega veka je mogoč edino le na republikanski osnovi. Slovenski narod se je ob preobratu oprijel republikanske ideje. Monarhistična misel mu je bila umetno vcepljena, a ostala mu je tuja stvar, za katero se nikoli ne bo ogreval.

4. Z žalostjo v srcih čitamo pritožbe naših bednih vojakov, ki se morajo vsled samovolje vojaškega režima potikati po smrdečih in ušvih vojašnicah. Mi ne moremo več prenašati nečloveškega postopanja srbske vojaške uprave, ki pošilja naše sinove, kri našo krv, iz Slovenije v Makedonijo ter ob albansko mejo, kjer so izpostavljeni divjaškemu ravanju in batinanju srbskih častnikov, nezdravemu obneblju in kar je najhujše: tako pomanjkljivi oskrbi in zdravniški pomoči, da je na stotine slovenskih mladeničev končalo svoja mlada življenja, tisočeri teh siromakov pa nosijo v svojih šibkih telesih kili neozdravljivih pljučnih bolezni. Naši poslanci so storiili svojo dolžnost. Opozorili so srbsko vlado na te strašne razmere in nedostatke v vojski, toda nobena parlamentarna akcija v tem oziru še ni bila kronana z uspehom. Vojni ministri so sicer obljubovali v zbornici od pomoč, a zgodilo se ni ničesar; nasprotno pa smo videli, da so se razmere v »prečasnih« polkih čestokrat še poslabšale, kar je pripisovati maščevalnosti nekulturnih ljudi v častniškem zboru. V imenu svojih soimšljenikov, zapadnoevropske kulture, krščanskih in človečanskih načel zahtevamo, da se upošteva naš klic po neodvisnosti nerazdeljive Slovenije! Mi nočemo nič tujega, a svojih težko priborjenih pravic si kot sinovi suverenege naroda ne damo odvzeti od nikogar. Na svoji skrivni in solzami orošeni zemlji pradedov slovenskih, hočemo sami kovati svojo usodo brez Beograda.

Ozirajoč se na člen 19 omenjenega pravilnika stranke zahtevamo, da se ob priliki zbora zaupnikov postavi na dnevni red sledeči točki:

1. Odločitev zaupnikov glede stališča napram obliki vladavine in isto-

časna izprememba naziva stranke.

2. Izpopolnitev avtonomističnega programa v smislu, da se država uredi na federativno-republikanski podlagi. (Sledijo podpisi zaupnikov.)

Italijansko-grški konflikt.

DKU London, 18. marca. (Reuter). „Daily Mail“ javlja iz Brindizija, da je oddelek italijanskega vojnega brodovja odplul v Pirej, da bo podpiral protest italijanske vlade proti zaplenitvi italijanskega parnika „Abbazia“, katerega je grški patrolni čoln zaplenil.

DKU Rim, 18. marca. „Tribuna“ piše: Zaplenitev italijanskega parnika

„Afrika“ v Črnem morju je že tretji slučaj po ustavitvi parnikov „Abbazia“ in „Umbria“ v Egejskem morju. Na proteste, ki jih je odposlala italijanska vlada že pred par dnevi, se vedno ni odgovor. List sviri Grčijo in opozarja na bližajočo orientarno konferenco, hkrati pa zahteva takojšnji konec grško-turske vojne.

Madžarska vlada in finance Karla Habsburga

DKU Budimpešta, 17. marca. Glede vesti, tičečih se finančnih razmer ekscesarja Karla in njegove obitelji, je prejel madžarski dopisni urad uradno informacijo, ki zatrjuje, da madžarska vlada slejkoprej skrbi po svojih močeh za vzdrževanje kralja Karla in njegove obitelji. Poslala mu je bila potem kuratorja kraljevih posestev pet milijonov kron, odbivši od vseh dohodkov svoto ki je potrebna za vzdrževanje posestev. Na Madžarskem je samo majhen del kraljevega rodbinskega premoženja in sicer okrog 40.000 katastralnih orolov obsegajoča domena v Razekavi, ena

palača v Budimpešti in večje množine vina. Vnovčevanje premoženja je madžarska vlada prepustila kraljevemu pooblaščenču dr. Gratzu in samo stavila pogoj, da se premoženje ne sme prodajati, marveč se smejo uporabljati le dohodki iz tega premoženja. Kralj Karel je poveril vnovčevanje zasebnim rokam in madžarska vlada je kjer le mogoče ustregla vsem zahtevam, podelila kraljevemu pooblaščenču dovoljenje, da je mogel upravljati premoženje in skrbela za to, da se je ves čisti dobiček odposlal Karlu IV.

Cičerin in Poincaré.

Likvidacije avstro-ogrske banke.

DKU London, 18. marca. (Havas.) Cičerin je poslal francoskemu ministrskemu predsedniku Poincaréju daljšo brzojavko, v kateri izraža svojo bojazn, da imata velika in mala antantna namen, prekršiti rusko suverenost in neodvisnost. Cičerin naglašja iznova, da je sovjetska vlada voljna sodelovati v Genovi pri obnovi Rusije in sveta. Meni, da je sovjetska vlada stavila dovolj ugodne pogoje, ki omogočajo široko zasebno inicijativo v industriji, trgovini in prometu. Sovjetska vlada se bo udeležila genovske konference in sodelovala z vsemi onimi državami, ki bodo jamčile, da se ne bodo vmeševale v notranji ustroj Rusije.

Konferenca nevtralnih držav v Stockholmu.

DKU Pariz, 17. marca: Kakor poroča „Petit Parisien“, se vrše posvetovanja nevtralnih držav o vprašanjih, ki pridejo na dnevni red na genovski konferenci, dne 18. t. m. v Stockholmu. Posvetovanj se udeležijo Danska, Švedska, Norveška, Španija in Svica.

Tudi zamorci se upirajo.

DKU Nairobi (vzhodna Afrika) 17. marca. (Havas.) Ker so oblasti aretirale hujšaka Duku, je včeraj vdrla kakih 1000 domorodcev plemena Kikuyu v Nairobi in zahtevalo, da se Duku izpusti. Nastali so izgrezi. Množica je ustavila nosilnice in prisilila Evropejce, da so morali iti pešice. Policija ni mogla razgnati črnih demonstrantov.

Zastopnik pri tiranski vladi.

TIP Beograd, 18. marca. Za zastopnika naše države pri albanski tiranski vladi je imenovan g. Nasta Ilić.

Nemiri na Irskem.

DKU London, 16. marca. Vsled eksplozije neke bombe je bilo v Belfastu več oseb ubitih in 12 ranjenih. V severnih irskih pokrajinah so ujeli tovoriri avtomobil, na katerem so bili sindajnovci, ki so imeli pri sebi celo zalogo municije in orožja.

TIP Beograd, 18. marca. Likvidacijska komisija za račune avstro-ogrske banke je sporočila naši vladi, da dobi naša država od te banke 25 milijonov zlatih kron, ki se v kratkem izplačajo ter prenesejo v blagajno narodne banke. 25 milijonov zlatih kron znaša danes 1 milijardo 125 milijonov jugoslovenskih kron.

Sokoli v Ameriki kralju Aleksandru.

TIP Beograd, 18. marca. Kralj je prejel pozdravno brzojavku sokolske župe ob Tihem oceanu, ki se je sestala v Sacramento v Kaliforniji. Zbranih je bilo 400 delegatov. Zupa se je postavila odločno na jugoslovensko stališče ter na stališče ujedinjenja vsega jugoslovenskega Sokolstva ter prijavila svoj pristop k Sokolskemu savezu v Ljubljani. Obenem je župa najodločneje obsodila rovarjenje Hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu v Zagrebu.

Kratke brzojavke.

DKU Washington, 17. marca. V vzhodnih delih države Washington se je pojavila epidemija stekline.

DKU Washington, 17. marca. (Brezlično). Vsled velikega požara v Chicagu je brez kruha 20.000 nastavljenec. Policija je aretirala nekega namješčenca tovarne za kandide, v kateri je izbruhnil požar in katerega sumijo, da je požar podtaknil.

DKU London, 17. marca. (Wolff-bureau). „Times“ poročajo iz Carigrada: Z uradne strani se poroča, da se je na ukaz iz Moskve zaprosilo vse zastopnike inozemskih držav v Tiflisu, naj zapuste mesto. Vzroki tega ukrepa niso zadostno jasni. V raznih delih Kavkaza so zopet izbruhnili nemiri.

Ne pozabite naročnine!

Samouprave.

V zakonodajnem odboru narodne skupščine je bila 14. t. m. zvršena načelna debata o zakonu o oblastni in srezki samoupravi in z večino glasov je bil zakonski načrt sprejet. V drugih časih in drugih razmerah bi bilo vprašanje tako dalekosežne politične važnosti predmet najživahnejših razprav v javnosti. Tokrat se je zvršila razprava skoro neopaženo in le dnevno časopisje je prinašalo kratka poročila o razpravi. In vendar bi moralo načelo samouprave biti ideja - vodilja vsake močne politične stranke.

Veliki angleški politični pisatelj je nekoč dejal, da so samouprave edine šole, v katerih se narod pripravlja za pametno delovanje v državnih poslih. Poslanec dr. Svetislav Popović pa je v razpravi zakonodajnega odbora med drugim spregovoril sledeče:

Današnja država, naša kakor vsaka druga, ima daleko širšo in večjo kompetenco, nego država 18. in 19. stoletja; njena kompetenca je pozitivna in sega v celo človeško življenje. Zato danes ni v državi niti ustavno vprašanje tako važno nego upravno vprašanje. Nezadovoljstvo, ki obstoja v posameznih delih in slojih države, ne gre toliko na rovaš državni organizaciji (ustavi), nego ker administracija (uprava) ni v skladu s potrebami življenja. To nezadovoljstvo bo obstojalo dotlej, dokler bo obstajala dozdajna struktura uprave. Ni res, kar je trdil g. Sušnik, da lahko samoupravne edinice obstojajo za se, ker bi one bile potem država. Vse funkcije, ki jih vrše samoupravne edinice, so ob enem funkcije države. Naravna in razumljiva posledica tega je, da država kot vrhovna institucija, kot edinica, ki stoji nad nami vsemi, pa tudi nad vsemi samoupravnimi edinicami, ima kompetenco in dolžnost, da nadzira samoupravne edinice. Struktura oblasti je odvisna od razmer, v katerih živimo. Izvzeti iz angleškega prava del njegovega pravnega sistema in ga skušati akomodirati drugemu pravnemu sistemu, pomeni kaos, kakor če bi kdo hotel pri nas uvesti eskimsko nošo. Skoki v pravnem življenju lahko povzročijo veliko negotovost in v temeljnih zrušijo pravila, ki obstojajo v pravni deželi. Zato ne moremo pri sprejetju tega zakona izhajati z vidika, kako je to vprašanje urejeno na Angleškem ali v kateri drugi državi. Prevzeti moramo samo ono, kar je potrebno, obdržati pa ono, kar se je do zdaj izkazalo kot praktično. Vsak zakonodavec mora računati z obstoječim stanjem in po tem uravnati daljne odločitve. Zato izhaja ta predlog s popolnoma pravilnega stališča, s stališča, iz katerega je izšel tudi zakon o splošni upravi. Omejil se je samo na to, da regulira, kar je bistveno, esencijsko, in v kar najbolj mogoče kratkih potezah. Nam predčlanom ta zakon samo prinaša, nič ne odvzema. Dne 29. oktobra 1918 je bilo v Zagrebu pri aktivnem sodelo-

vanju vseh strank, tudi klerikalne, zbrisano vsako historično pravo, vsaka plemenska individualnost in stvorjeno edinstveno področje Srbov, Hrvatov in Slovencev, priznan eden edinstveni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izvrševanje državne oblasti predpostavlja izvestno avtoriteto, brez koje ni države. Autonomistične pokrajine, kakor jih hočejo klerikalci, ne razpolagajo z dovoljno avtoriteto za tako važen posel, kakor je administrativna funkcija. Edino država ima dovolj avtoritete v narodu, da vrši oblast. Naša dolžnost je, da pomagamo to avtoriteto učvrstiti. Država ima pravico, priznati edinicam, ki imajo dovoljno avtoriteto, pravo, da izvršujejo razne funkcije. V zakonu niso postavljene striktno meje funkcijam samoupravnih edinic, ampak jim je pripuščeno, da vrše posle, ki jih morejo po svojih močeh. Zato ta zakon ne pomeni nikake omejitve narodnemu življenju in napredku. Daje polno možnost za razvoj vseh energij, ki v narodu obstoje. Samoupravne kompetence se dajo v interesu celote. Samouprava naj bo korektivni proti zlorabam, ki jih more izvršiti vlada. Samouprava pa ne sme nikdar služiti ciljem, ki so v nasprotju z interesi in cilji narodne celote. Zato je nad samoupravnimi edinicami potrebno nadzorstvo države, ki ima preprečiti, da bi prišla samoupravna edinica v konflikt z interesi nacionalne celote in da bi prekoračila svoje postavne kompetence. Na Angleškem je državno nadzorstvo večje nego je predvideno v našem zakonskem načrtu. Na Angleškem ne obstoja tak način upravnega sodstva, kakoršen bo pri nas, ker ga nadomešča administrativna rutina. Angleška vlada lahko odpušta uradnike brez vprašanja in privoljenja samoupravnih edinic. Angleške samouprave nimajo svojih finančnih virov ali pa le v zelo mali meri in so odvisne od finančne pomoči države.

Tako Popović. Samoupravne edinice (oblasti in srezki) so torej organizmi, na katere bo centralna vlada uspešno odvalila mnoge posle in tako olajšala svoj in položaj naroda. Oblastne samouprave bodo vsaj delni nadomestek onih politikom, ki so zahtevali pokrajinske avtonomije. Zakonski načrt, ki je bil v principu sprejet, ne postavlja nikakih novih načel za organizacijo samouprav. Principi so podani v Vidovdanskim ustavi in je zakonodavec pri sestavi zakonskega načrta o samoupravi postopal strogo po ustavi.

Tako ustava kakor zakon puščajo oblastnim samoupravnim telesom široko polje dela. Saj je v debati celo neki opozicijski poslanec izjavil, da je to polje pretirano široko. Po členu 2. zakonskega načrta spada v delokrog oblastne samouprave: zgradba lokalnih železnic, kanalov, pristanišč, avtomobilskih in evropskih zvez, izkoriščanje naravnih bogastev (kopališča!) skrb za gospodarski napredek, briga za socialne naloge, prosveta, oddajanje

mnenj o zakonskih predlogih, ki se tičejo oblasti itd.

Koncem 18. stoletja je bila na Angleškem izvršena velika reforma v korist samouprav. Ta reforma je dala ustanovi nov krepek polet. V angleških samoupravah se udeležujejo žive sile naroda, ki so znale izkoristiti tudi ozke svoje meje, in s to iniciativnostjo so angleške samouprave izvršile velik korak naprej. Naš zakon daje tem živim narodnim silam možnost še večjega raznaha. Ako bomo vedeli te svoje sile zastaviti na pravem mestu, lahko postanejo naše samouprave za naš narod enako mogočen faktor kakor so angleške za angleški narod.

Klerikalni in drugi separatistični politiki in listi so igrali doslej politiko ptica - noja in so neprestano napovedovali, da iz razdelitve države v oblasti in iz samouprav itak ne bo nič. Sprejetje zakonskega načrta o obliki uprave, zakonskega načrta o samoupravi in končno sprejetje načrta o razdelitvi v oblasti in srezki, ki postane te dni že dejstvo, je tudi to gospodo vzdrnilo iz peska. Pa so dvignili glave in ljubljanski »Slovenec« je te dni že resignirano poročal, da ni več dvoma, da bo izvedba samouprav v dohodnem času gotova stvar. Zato se moramo tembolj čuditi mnogim našim naprednjakom, ki pod sugestijo klerikalnega in narodnosocialnega časopisa še vedno dvomijo o tem.

Ne, gospoda, vse napovedovanje kriz in zastoj v vprašanju razdelitve države v samoupravne edinice je le slepilo za tiste ljudi, ki ne znajo misliti. Naša dolžnost in naša naloga je, da se v uvedbo oblastnih in srezkih samouprav čim prej vživimo in pričnemo že danes pripravljati za volitve v oblastne in srezke skupščine, ki bodo imele vršiti velike in široke naloge samoupravnih teles.

Pred veliko konferenco.

I. Evropa in Amerika.

Zedinjene države so odklonile udeležbo na genovski konferenci. Priznava sicer, da je gospodarska obnova Evrope nujna pogoj za izboljšanje svetovne gospodarske situacije, ne marajo pa se vplesti v evropske politične spore. Nimajo zaupanja v program genovske konference, ki je precej nejasen in ne loči strogo gospodarskih in političnih vprašanj; njim gre za stvarne uspehe, ne pa za uspehe, ki jih potrebuje politik za volilno borbo. Zedinjene države nočejo asistirati gledališki predstavi, marveč bi hotele podpirati le realno akcijo. Že med vojno in v Washingtonu so pokazale, da imajo dovolj zanimanja za Evropo, ne bi pa radi prevzele odgovornosti za poskuse, ki so prepovršni in premalo realni, da bi mogli jamčiti za uspeh.

Trezní glas in zdrava sodba Zedinjenih držav, katerih državniki so daleč od dnevnih evropskih sporov in imajo za svojo kritiko tudi zadostno

avtoriteto, bi naj bil tudi glasno svarilo prenaprjenim, vrtoglavi in nervoznim evropskim politikom. Zdravila proti bolezni, na kateri trpi Evropa, ne bo dala niti Genova; nekoliko dnevna posvetovanja ne bodo mogla vrniti Evropi miru in ravnotežja. Če se govori o rekonstrukciji Evrope s pomočjo Rusije, ki je l. 1913, v dobi polne prosperitete, participirala na mednarodni trgovini s 5 milijardami frankov, tedaj je to prazno upanje, in razočaranje bo tem večje, čim bolj bodo avtoritativni državniki sugerirali javnosti to nadejo. Vsakdo zna, da prvo in edino zdravilo, ki vodi k rešitvi gospodarske krize, leži v delu, in edu in štedljivosti vsakega posameznega naroda. Svet trpi vsled tega na strašni krizi, ker so bile uničene ogromne vrednote in bi se danes moralo producirati veliko več kot se je produciralo pred vojno. Toda baš ta trenutek, ki zahteva kar največjo uporabo vseh fizičnih in moralnih sil, je bil določen za to, da se je povsod reducirala delovni čas na osem ur po zakonu, da facta pa še na krajšo dobo. Bil bi že čas, da bi delavskim masam povedali odkrito, da je ta redukcija eden glavnih vzrokov druginje in gospodarske krize. Za krizo angleške industrije, povzročeno po visokih cenah britskega blaga, nosi delno odgovornost tudi angleški delavec, ki je postal bolj len in egoističen kot je bil pred vojno. Seveda bi se dal lažje organizirati veliki mednarodni shod z bleščečim programom o ohranitvi Rusije in sanaciji Evrope, kakor pa pridobiti angleško in drugo delavstvo za razumne nazore in za trezno ocenjevanje položaja. Lloyd George je vzbudil velike upe s svojimi krasnimi, a malo realnimi načrti za obnovo Evrope s pomočjo Rusije. Dejstvo, da je Amerika odpovedala sodelovanje, je težek, če ne smrtonemben strel v to zračno gradovo.

Udeležba ameriškega kapitala in ameriški krediti so conditio sine qua non za obnovo gospodarskega ravnotežja v Evropi. Ameriški kapitalisti pa ne zaupajo Evropi, ki neprestano modluje za črtanje svojih dolgov, katere pa se grize med seboj v večnih sporih in konfliktih, ki so z ameriškega stališča bodisi zelo malenkostni bodisi lahko premagljivi. Amerikanci bi radi videli, kako si zna Evropa pomagati sama, šele na to bi ji podali svojo roko, vendar pa tudi tokrat le tedaj, če jo to v njihovem interesu. Amerikanci se niso dospeli do brezpogojne humanitete, dasiravno so že večkrat posvedočili svojo velikodušno nedobičakarjnost. Njihova realna treznost se opaža tudi v onem delu ameriške note, kjer se govori o ruskem vprašanju, in Lenjin je v svojem zadnjem govoru le potrdil pravilnost mirnega in stvarnega sklepa Amerike: »Obnova Rusije je nemogoča, dokler ne bodo glavne osebe, ki so odgovorne za gospodarski nered v Rusiji, izpremenile svojih metod.« Pogoji, ki so jih v Cannesu formulirali

H. Družović:

P. H. Sattnerjev oratorij „Vnebo-vzetje“ („Assumptio“).

Ko se je ta oratorij l. 1912. v Ljubljani prvič proizvajal, je pisal poročevalec, skladatelj St. Premrl: »Dnevi, ob katerih je Glasbena Matica izvajala Sattnerjev oratorij, so bili v resnici dnevi slavlja, dnevi veselja, navdušenja in ponosa za naš mali slovenski narod. Ni še dolgo let, ko se je za koncertno proizvajanje prav težko dobila primerna domača skladba večjega obsega. Zato je Gl. M. kot prvi in največji muzikalni zavod izvajala večinoma tuje večje glasbene umotvore. Kajpada so nam tudi naši domači skladatelji podali že prav lepih večjih skladb za zbor, solo in orkester, kot so n. pr. Foersterjevi: »Turki na Slevici«, Sattnerjev »Jefek«, Parmov »Povodni mož«, vendar oratorija doslej Slovenci še nismo imeli nobenega v svojem domačem jeziku. Zato je Sattnerjevo delo kot prvi slovenski oratorij za nas ne le veličastno, temveč tudi izredno pomembno. Z dovršitvijo prvega slovenskega oratorija smo Slovenci storili brezdvomno velik korak naprej v naši splošni in specialno glasbeni kulturi. Dejstvo, da imamo za oratorij, nas je

močno zbližalo drugim, glasbenokulturno višje stoječim narodom in bo gotovo pripomoglo k temu, da bodo ti narodi jeli spoštovati tudi Slovence in slovensko glasbo.« (»Dom in Svet« XXV. str. 155).

I. Bistvo in zgodovinski razvoj oratorija.

Oratorij je istotako kakor opera, muzikalna umetnostna oblika največjega obsega. Opera je muzikalno-umetniški umotvor, ki spaja dramsko pesnitev z glasbo. Imenuje se radi tega tudi bolj: muzikalna drama. Pridružijo se še scenerijske umetnosti, kakor plesi, mimika, dekoracija i. dr. Ker je učinkovalna moč muzikalne drame na poslušalce in gledalce velika, in sicer večja, kakor pa pri vsaki drugi umetnostni obliki, je umevno, da je zavzemala v razvoju splošne muzikalne kulture, kakor še osobito v razvoju glasbe pri poedinah narodih najvažnejše mesto. Vsak kulturen narod, ki stremi po ustvaritvi lastne narodne glasbe, si hoče ustvariti tudi narodno opero. — Izmed slovanskih narodov so ta smoter dosegli osobito Čehi in Rusi. Čehom je Smetana, Rusom pa Glinka ustvaril narodno opero.

Z obliko muzikalne drame pa ima tudi oratorij mnogo sličnosti. Oratorij

je zveza lirsko-epsko-dramatske pesnitve z glasbo. Od opere se torej razločuje bistveno v tem, da mu manjka zunanje dejanje in da je njegova glavna učinkovalna moč vsled tega v izraževanju notranje poetičke ideje, potem neomejenega gospodstva muzikalnih sredstev. Poetiška vsebina mora torej biti vzvišena in veličastna. Najčesče se je zajemala iz sv. pisma, iz mitologije in zgodovine.

Obe umetnostni obliki, opera in oratorij, sta se rodili v Italiji. Akoravno je bil zunanji povod nastanku pri obeh različen, sta vendar hodili vzporedno pot razvoja, v tesnem medsebojnem stiku in znameniti operni skladatelji so obenem spisali tudi oratorije.

Poglejmo si nakratko muzikalno-umetniško življenje pred nastankom oratorija in poiščimo si momente, ki so pospeševali ta nastanek!

Cela doba prvega tisočletja po Kr. je popevala enoglasno. Umetno glasbo je gojila le cerkev in samostani so bili torišča smotrenega umetniškega delovanja. Prva polovica drugega tisočletja nam že poda drugo sliko. Razvijajoči se muzikalni čut je zahteval že večje oblike, predvsem pa večglasnost. Kolektivni duh časa, ki se je javljal v družinskem, družabnem in cerkvenem življenju, je pospeševal osobito zboro-

vo petje. Solističnega petja s spremljavo ta doba še ni poznala. Posamezen pevec ni stopal v ospredje in vsi zborovi glasovi so bili enakopravni. Vsi so bili melodija in v duhovitosti zveze in posnemanja teh melodij je obstojal način tedanjega komponiranja. Odpor zoper to obliko se je začel javljati proti koncu 16. stoletja in sicer s tem, da so začeli posamezni glasovi stopati v ospredje in da so dobili drugi glasovi spremljajočo značaj. Baš ta doba je rodila obe umetniški obliki: opero in oratorij. Bil pa je humanizem, ki je dal k temu neposreden povod. Starogrško dramo so hoteli ljubitelji stare kulture zopet oživiti. Čitalo se je marsikaj o učinkovitosti stare grške glasbe, a primeri niso bili znani. Poskušalo se je, ustvariti tako glasbo z istodobnimi muzikalnimi sredstvi. In ti spekulativni poskusi so dovedli proti koncu 16. stoletja v Florenci k nastanku muzikalne drame, katero so pozneje nazvali opero. Nadaljnji razvoj te umetnostne oblike nas ne zanima, pač pa moramo ugotoviti dejstvo, da je razvoj opere uplival na razvoj oratorija, ki je sicer nastal pod docela drugimi okoliščinami.

Predhodnike oratorija je treba iskati že v takozvanih misterijih. Evangelij, osnove na nasijon, se je čisto čital

za sovjet, so sicer bili po Poincaréjevi zasluzi nekoliko precizirani, toda bojevitost razpoloženje boljševikov, katerega je dal mogočen izraz moskovski diktator, nudi malo upanja na uspešen sporazum med dvema svetovoma, ki ju reprezentirata Pariz in Moskva. — Amerika zna nasititi lačne, pri tem pa ne pozabi imenovati stvari tako kot se imenujejo v resnici: boljševizem ostane zanjlo zlo, ker seje samo nered in bedo.

Brez Amerike ni upanja na gospodarsko ozdravljenje Evrope. Zato se pa kljub temu, da je odklonila udeležbo na genovski konferenci, pojavljajo bo na ameriški kapital pritegnil za sanacijo Evrope. Konferenca finančnih ministrov, ki se je minule dni vršila v Parizu, je baje razpravljala o velikem mednarodnem posojilu Nemčiji, katero bi ji omogočilo pravilno plačevanje reparacijskih zneskov, ne da bi pri tem trpela nemška valuta. Jasno je, da se to posojilo ne da organizirati brez ameriškega sodelovanja. Toda brez garancij ne bo šlo, na nemške anuitete pa ne da nikdo posojila, če mu je znano, kako lahko se Nemčija izogne kontroli svojih upnikov, ki brez moči opazujejo odток nemškega kapitala čez mejo.

Ameriška neudeležba enako kot bojevite boljševiške izjave sicer ne ogrožajo genovske konference znižujejo pa na najnižjo mero nade na njeneuspehe.

Politični položaj v Bolgariji.

Bolgarski poslanik v Beogradu Todorov je dal dopisniku »Prager Presse« interview o sedanjem političnem razpoloženju v Bolgariji in o stališču Bolgarije nasproti državam Male antante.

Na dopisnikovo vprašanje, kakšna je politična situacija v Bolgariji izza občinskih volitev, je odgovoril g. Todorov:

Občinske volitve ne morejo imeti posebnega vpliva na splošni politični položaj, ker pri teh volitvah lokalni interesi nadkriljujejo politične. Nedvomno pa bodo opozicijske stranke obrnile izid teh volitev kot orožje proti vladi.

Na vprašanje, kakšna orientacija prevladuje sedaj v bolgarskem nacionalizmu, je odgovoril g. Todorov:

Vojna je zadala smiren udarec vsem našim šovinističnim skupinam. Niso dosegle namenov, ki so jih hotele doseči z orožjem. Nasprotno, vrgle so Bolgarijo v sedanje stanje nezvesti

v deljenih vlogah. Eden izmed duhovnikov je čital besede Zveličarjeve, drugi evangelistove itd. Zbor je predstavljaj učence, velike duhovne, množico i. dr. Med posameznimi oddelki je popevala občinstvo cerkvene pesmi. Neposredno se je na tej podlagi razvila umetniška oblika pasijona, posredno pa oratorij. (Veleznamenit Bachov pasijon sv. Matevža se je n. pr. izvajal lani v Ljubljani.) Veliko zanimanje občinstva za take prireditve je dalo povod, da so se uprizorile tudi zunaj cerkve. Nastale so posebne korporacije, ki so se bavile z uprizoritvijo. Čim več pa je posegel lajski element v te prvotno cerkvene prireditve, tem bolj je začela propadati oblika. Vtihotapil se je glumač, na francoskem celo običajni zločinec in izcimile so se prave burke, ki so se prvotnemu namenu popolnoma oddajale. Cerkev jih je morala prepovedati.

Kot neko nadomestilo so začeli v 16. stoletju, v dobi nastanka novega muzikalnega sloga, spremljane melodije, nekateri rimski samostani v postnem času podajati v svojih molitvenih dvoranah slike iz sv. pisma in življenje svetnikov, brez dejanja, pač pa v zvezi z glasbo. Uporabljale so oblike, ki so bile običajne v muzikalni drami, ki se je istotako pričela razvijati. Bili so to predvsem zbori, pa tudi solo-spevi in instrumentalni stavki.

Sodeloval je pri takih prireditvah celo Palestrina s svojimi nedosežnimi kompozicijami. V teh prireditvah iščemo prve začetke umetniške oblike oratorija. Nekateri muzikalni zgodovinarji izvajajo označbo iz »oratio« (t. j. molitvene dvorane samostanske), dru-

in bede. Nova Bolgarija skuša zbrati vse svoje moči in si zagotoviti notranji in zunanji mir, to pa na način, ki ga je ministrski predsednik Stambulski označil z lepimi besedami: »prekovati meč v plug«.

Edina zahteva, katere Bolgarija ni-čdar ne bo prenehala naglašati pred vladami in javnim mišljenjem cele Evrope, je zahteva, da dobi izhod k svobodnemu morju, ki ji je obljubljen v mirovni pogodbi. Ta izhod je onemogočila neka balkanska država, ki je zasedla celo obalo Egejskega morja, hoteč na ta način realizirati svoj historičen sen: osvojenje Bizanta. Grška za-sedba je prisilila del bolgarskega prebivalstva in velik del Turkov, da je zapustil svojo zemljo in napravila za iluzorno edino svetlo točko v mirovni pogodbi, t. j. izhod Bolgarije k Egejskemu morju. Trakija po besedilu mirovne pogodbe ni bila izročena Grkom, marveč alliranim in asociiranim državam, ki so se obvezale, da bodo spoštovala naše pravice. Na konferenci v San Remo pa se je ta mandat poveril Grčiji. Poznejše izkušnje so pokazale, da je to nezdružljivo s pravim smislom mirovne pogodbe in da se velesile ne bodo mogle izogniti reviziji. To stališče bomo zastopali, ker smo trdno prepričani, da se smemo zanesti na simpatije vseh onih, ki spoštujejo mednarodne pogodbe.

Ali ima germanofilska in madžarofilska struja kaj pristašev v Bolgariji — je vprašal dopisnik.

Pred vojno in med vojno — je odgovoril g. Todorov — je bilo pri nas mnogo raznovrstnih »filov« in »fo-bov«, ker so bolgarske stranke upale, da se bodo mogli naši narodni ideali realizirati s pomočjo te ali one velesile. Poraz nas je poučil, da je edina pot, ki nas vodi k cilju, pot miru in pomirjenja z vsemi narodi. Mislim, da so sedaj v Bolgariji samo — »bolgarofili«. Naša država je podobna posrečeni ladji, katero je na neizmernem oceanu zadela nesreča. Kdo nam prvi ponudi roko, ta bo naš prvi prijatelj. Mi mu ostanemo hvaležni na veke. Mi nimamo pravice misliti na druge privilegije. Mislim, da danes vsi Bolgari čutijo v tem smislu.

O možnosti zblizanja Bolgarije z Jugoslavijo in Malo antanto je izjavil g. Todorov:

Vkljub vsemu obstoja pri nas naravna simpatija do vseh slovanskih narodov. Ta simpatija se je ohranila tudi izza vojne katastrofe. Kar se tiče možnosti zblizanja med Bolgarijo in Jugoslavijo, je Bolgarija storila vse in bo tudi v bodoče storila vse, kar je mogoče, da doseže to zblizanje,

gi spet od oratorijancev, (t. j. bratovščin sv. Filipa Nerija, ki je prirejal take predstave).

Povod k postanku te največje muzikalne, umetniške oblike je bil torej istotako muzikalno-umetniški, kakor tudi praktični. Treba je bilo izpopolnjevati stare, poljudne oblike cerkvenih ljudskih iger, ki so se bile močno izpridile in v drugi vrsti pa je bilo tudi treba iskati sredstev, pritegniti širje krogo občinstva potom glasbene umetnosti k cerkvenemu življenju. Kakor pri postanku opere, tako tudi pri umetniški obliki oratorija niso bili odločevalni edinole notranji umetniški motivi, ampak tudi zunanji nagibi. — Opera, kakor tudi oratorij sta se odslej razvijala vzporedno. V oratoriju začetkoma prevladujoča latinščina je odstopila svoje mesto italijanščini in zraven biblijske tvarine se je začela obravnavati tudi mitološka in zgodovinska snov. Kakor pri operi, tako je bil tudi tukaj obseg toliko, da je izpolnil celo dobo enkratnega proizvajanja. Delila se je skladba v tem oziru na več, navadno na tri dele (ki odgovarjajo nekako dejanjam pri operi). Ker ni bilo scenarije, je prevzel takozvani pripovedovalec nalogo, pojasnjevati dogodke in podajati potrebno zvezo med posameznimi deli. Nastopal je iz večine z recitativi (t. j. s popevano deklamacijo).

Ko je začel v italijanski operi prevladovati arijezni element in je v sled tega čedalje bolj stopal dramski moment v ozadje, je tudi prišla za oratorij doba propada.

Pevski virtuozji so obvladovali ves tedanji muzikalni svet in uplivali na muzikalno produkcijo. Reforme niso

ki si ga iskreno želimo, ne da bi pri tem zanikali svojo nacionalno čast. S tem vprašanjem se pečajo vsi odličnejši možje obeh držav. Upamo, da bo sčasoma prišlo korak za korakom do popolnega pomirjenja, čustev in dogodkov pa ni treba siliti. Mi bomo zmeraj popolnoma lojalni nasproti srbskim sosedom, prepričani smo, da bodo voditelji države Srbov, Hrvatov in Slovencev spoštovali naša čustva.

Politične vesti.

* O preganjanju jugoslov. jezika na sodiščih v Julijski krajini poroča tržaška »Edinost«. Državno pravdnništvo v Trstu je slovenski ozir. hrvaški jezik popolnoma izključilo iz svojega urada. Obtožnice vloga izključno v italijanskem jeziku in takšno dobivajo tudi jugoslov. prebivalci. V sled tega v kazenskih stvareh ni nobene razprave več v našem jeziku. Rešitve sodišča na slov. in hrvaške tožbe ter vabila na prve naroke so izključno italijanska. Predsedstvo deželnega in trgovskega sodišča v Trstu daje sodnikom za razprave same italijanske zapisnikarje. Tako ni mogoče slovenski ali hrvaški razpravljati. Kr. kasacijski dvor v Rimu je izdal naredbo, da morajo biti prizivi na kasacijski dvor proti razsodbam in odločbam, izdanim v italijanskem jeziku, vloženi le v italijanskem jeziku. Sodnik dr. Zetto v Kopru gre že tako daleč, da odbija vse slovenske vloge. Tudi sodniki na okr. sodiščih v Trstu in na deželnem in trgovskem sodišču istotam so sklenili, da od aprila 1922. naprej ne sprejemajo ta sodišča več nobenih slovenskih ali hrvaških vlog, češ da na podlagi ljudskega štetja slovenščina ni več sodni jezik v Trstu. Tako se v Jul. krajini počasi, a sistematično duše pravice ogromne večine prebivalstva te pokrajine. Naši Nemci pa imajo drznost, se sklicevati na pravice, ki jih uživajo narodne manjšine v Italiji.

Dnevna kronika.

— Kralj na Bledu. Kakor poročajo listi iz Beograda, namerava kralj Aleksander z bodočo soprogo v poletju prebiti par tednov na Bledu.

— Smrtna kosa. V Velenju je umrl v starosti 75 let dolgoletni zdravnik v Ormožu in odlični narodnjak g. dr. Anton Žižek. N. v. m. p.

— G. Klekl, narodni kovet (poslanec) iz Prekmurja, ki je še nedavno v svojih »Novinah« poslanca dr. Kukoveca pohvalil, da mu je šel v prekmurških zadevah na reko, je pustil v zad-

več mogli izvesti Italijan, ampak storili so to Nemci. Gluck je reformator opere, Händel pa reformator in največji mojster oratorija. Bistvo njunih reformatorskih teženj je, spraviti spet poetično vsebino oz. dramski element do veljave: glasba je le neka ilustracija besedila. Da se dosežejo pri oratoriju zaželjeni učinki na poslušalen, je Händel uporabljal predvsem mogočne zore. V tem oziru so bile razmere na Angleškem — kjer je deloval Händel največ časa — mnogo boljše, kakor pa v Italiji, kjer zborovo petje ni bilo na takem višku. S tem, da je uporabljal angleško besedilo, je to obliko uspešno i populariziral.

S Händlom je dosegel oratorij že višek razvoja. Po vsebini se delijo oratoriji: a) v religiozne in b) v posvetne. Prvi zajemajo tvarino iz sv. pisma ali pa obravnavajo kako drugo nabožno snov. Posvetni oratorij ima večina zgodovinsko ozadje, vsekakor pa mora imeti neko vzvišeno vsebino. Kot zvezo med oratorijem in opero je smatrati takozvano duhovno opero, t. j. opero ki obravnavata nabožno tvarino. Kot kompromisna oblika nima življenske moči in je redkeja. Händel je v početku svojega delovanja v Londonu proizvajal tudi svojo »Estero« na odru. Škof je prepovedal uprizoritev biblijske tvarine na odru in to je dalo povod, da se je posvetil samostojni obliki oratorija.

Händlovi oratoriji se proizvajajo še danes, ko bodo že kmalu stari 200 let. Spisal je 26 oratorijev, izvečine nabožne vsebine.

(Konec prihl.)

nji številki tega svojega lista napisali zelo lažljivo poročilo o dr. Kukovecem shodu v Dol. Lendavi. Ne bomo razpravljali ali je to napisal kaplan Berden ali kdo drugi. Pribijemo le nekaj laži: prvič trdi, da se je dr. Kukovec izjavil za »avtonomijo«. Učenjak v »Novinah« očitno ne razločuje avtonomije od samouprave, o kateri je dr. Kukovec obširneje razpravljaj. — Druga laž: dr. Kukovec je baje trdil, da hoče Klekl Prekmurje spraviti k ljubljanski oblasti in ne k mariborski. Dr. Kukovec je le trdil, da hoče Klekl, da bi Prekmurci imeli oblast ne v Mariboru, ampak v Ljubljani. To priznavajo v oklepaju »Novine« same! In še tretja laž: da dr. Kukovec ni znal odgovarjati na stavljenе interpelacije. Kdor je bil navzoč, se mora smejati. V druge učenosti glasila plebanuša Klekla se ne spuščamo. Pripomnimo samo, da je Klekla v sled Kukovečevih shodov prevzel takšen strah za svoje vrne ovčice, da je vkljub svoji bolezni takoj odkuril iz Beograda v svoje Črensovece. Le več resnicoljubja, g. Klekl!

— Sestrski objem. Narodno-socialistična »Nova Pravda« prinaša v zadnji številki kar tri daljše notice iz klerikalne »Straže«. »Novi Pravdi« očitno že peša politični razum, ker ji mora priti na pomoč klenjava mariborska devica. Bog daj srečo!

— Laž ima kratke noge. Frano Walcher iz Ruš je objavil v »Napreju« kričasko notico »Izrabljanje nezavednega delavstva«, v kateri je pisal, da sta ruška tovarnarja gg. Glaser in Pogachnik »izkoriščevalca delavstva«. V sobotni številki »Napreja« pa objavlja popravek, v katerem zanika svoje prejšnje trditve in dokazuje, da je stvar drugačna kot je trdil. Koliko takih »krivih informacij« se še skrivajo pod sličnimi naslovi!

— Najstarejša bolnica na svetu. Pred kratkim so se vršila v Londonu posvetovanja, kako bi se na najprimernejši način proslavila 800-letnica bolnice Sv. Bartola. Ki je najstarejša bolnica na svetu. Bolnico je zgradil cesar Henrik I. leta 1123.

— O veliki brezposelnosti v Julijski krajini poroča tržaška »Edinost«. Najdejo se cele vasi brezposelnih na Bovškem in na Krasu. »Edinost« zahteva nujno izplačevanje vojnih odškodnin in obnovo dežele, zgradbo predilske železnice ter elektrifikacijo Goriške.

— Leteče bombe. Med tem, ko se je vršila v Washingtonu razorožitvena konferenca, ko so se Američani toliko irudili, da bi zagotovili svetu mir, se je na skrivnem izdelovalo v državnih delavnicah v Washingtonu najnoveše morilno orožje — leteče bombe. In v istem času, ko so se pogajali in posvetovali državniki, so se vršili prvi poskusi s temi bombami. Te bombe so pravzaprav mali eroplani, ki se vodijo avtomatično iz daljave. Bombe so pri poskusih, ki so se vršili v New Yorku, letele proti vetru ter so za opazovalca na zemlji popolnoma nevidne. Dvignejo se do poljubne višine in padejo natanko na določenem mestu. Poskusi, ki so se »sijajno« obnesli, so dokazali, da so temu orožju, če se napolni z gorivim sredstvom, strupenimi plini ali razstrelivom, največja in najhrdnejša mesta izročena na milost in nemilost. Strokovnjaki so mnenja, da presega to orožje po strahovitosti svojih učinkov vsa dosedanja morilna sredstva, ki so se jih posluževali dosedaj moderne vojske.

— Praška občina toži Karla Habsburga. »Narodni Listy« javljajo, da se je danes vršila prva razprava v tožbi praške mestne občine proti Karlu Habsburgu glede vrnitve posestev Tublovice, Jenč, Ungost in Brandeis, ki iznašajo v predvojni veljavi pet milijonov kron. Bivšega cesarja je zastopal dr. Schwalz, češkoslovaško vlado kot sedanjo lastnico posestev pa finančni svetnik Fried. Sodišče je sklenilo, da se določi 45-dnevni rok za dostavitev tožbe.

— Otroci zgoreli. V Budimpešti je pred par dnevi pustila žeha nekega uradnika svoje tri otroke v starosti od 3 do 6 let same doma ter odšla na trg. Otroci so se igrali z vžigalicami in kmalu je nastal v stanovanju požar. Ko se je mati vrnila, so vsi trije že zgoreli, mati pa je znorela ter so jo morali prepeljati v zavod za umobolne.

— **Konferenca v Pragi.** Dne 15. t. m. so se pričela v Pragi gospodarska pogajanja med češkoslovaško in jugoslavijo. Naša delegacija — trgovski in finančni eksperti — je odpotovala 11. t. m.

— **Megla na morju.** Zadnje dni je vladala na morju gosta megla. Parniki so ostali v pristaniščih. Oni pa, ki so se nahajali na morju, so morali biti zelo previdni. Parnik „Dinara“ je na potu iz Solte v Split zadel ob pečino Sustjepan. Na ladji je nastala velika panika, vendar pa ni bilo večje nesreče.

— **Slovani v Berlinu.** V prestolici velike Germanije, v Berlinu, živi po najnovejših podatkih nad 220.000 Slovanov. Od teh je krog 100.000 ruskih beguncev, 30.000 Ukrajincev, 25.000 Čehov in Slovakov ter 20.000 Poljakov.

— **Najden novorojenček.** Pred par dnevi so našli otroci v Sarajevu mrtvo truplo novorojenčka. Otroci so se igrali na nekem hričeku, poraščenem z grmovjem ter našli v grmovju papirnato škatljo. V škatlji se je nahajalo truplo novorojenčka, zavito v ženske in moške hlače ter moško srajco. Nikjer ni najti nobenega znaka, razen znamke neke ameriške trdnice. Dete je moralo ležati že dalje časa v grmovju, ker so se ga lotile že podgane, ki so mu odgrizle uho in prste na rokah in nogah. Truplo so prenesli v vrho obdukcije v bolnico, policija pa zasleduje nečloveško mater.

Resolucije,

sprejete na shodu za moralno povzdigo ljudstva v Mariboru dne 12. marca 1922.

I. Alkoholizem in moralni prepoved.

1. Alkoholizem je najhujši sovražnik družinskega življenja in vzgoje mladine, zato

a) naj se v vseh šolah uvede obligaten pouk o kvarljivem vplivu alkohola. b) na roditeljskih sestankih naj se stariši poučujejo, da ne bodo svojih otrok silili k pitju in jih jemali s seboj v gostilne.

2. Državna oblast se poziva, da prepove točenje in prodajanje alkoholnih pijač ob sobotah in nedeljah ter ob plačilnih dneh. Policijska ura naj se strogo drži in v nobenem slučaju ne dovoli podaljšanje čez polnoč, izvzemši potujočim osebam v kolodvorskih restavracijah.

3. Otrokom naj se strogo prepove posejanje gostiln tudi v spremstvu staršev ali njih namestnikov.

4. Po vzgledu češkoslovaške države naj se tudi pri nas prepove pri plesih točenje žganih opojnih pijač (likerja, konjaka, ruma, žganja itd., šampanjca in močnih vin) nad 12% vol. alkohola.

5. Izobraževalna in telovadna društva se pozivajo, naj kolikor največ omeje veselice in prireditve, združene s popivanjem pozno v noč.

6. Vse pošteno častikarstvo, knjigotvorstvo in občinstvo se poziva k odločnemu boju zoper umazano literaturo in npravnost žaleče slike v izložbenih oknih ter predstave v gledališčih in kinematografiji.

II. Resolucija z ozirom na šolsko mladino (razen visokošolske).

1. Srčna izobrazba in lepo vedenje mladine bodi vsikdar stremiljenje šole.

2. Šolska mladina se ne pripuščaj v javnost, osobito ne k javnim nastopom skupno z odraslimi.

3. Prepovedano je šolski mladini: a) tobak kaditi, b) udeležiti se prireditve, ki trajajo pozno v noč ali so združene z uživanjem alkoholnih pijač, c) posejati kavarne, gostilne in podobne lokale, maskarade, redute, kinopredstave (razen izrecno in dokazano mladinskih), shode. — O plesnem pouku in plesu na se izdajo posebne naredbe, ki varujejo šoli nadzorstvo; plesi, ki izvirajo iz polnosti, so sploh prepovedani. —

4. Šolski ustroj bodi tak, da mladino izdane in uspešno zaposli ter jo nase naveže. V njegovem okviru naj se skrbi za dovoljno telesno vzgojo; podpirati in gojiti se morajo umetniška, naučna in spretnostna, sploh vsa resna in koristna nagnjenja mladine. — Naučna uprava naj k temu pripomore s potrebnimi sredstvi.

5. Učiteljstvo naj se gmočno tako podpre, da bo svoje moči moglo in zato moralo posvetiti le šoli, skrbi za mladino in lastnem strokovnemu napredku. Naučne uprave naloga je, da tudi v tem pogledu pripomore s sredstvi.

6. Pouk se uredi in vrši tako, da se mladina nauči resno, vztrajno delati. Učni načrti se zato ne smejo preveč in neprevidno menjavati.

7. Šolski (disciplinarni) red imej tako zasnovan, da pripada kompetenca v njega izvedbi le šolski oblasti (ne morda policiji itd.)

8. Šoli in učiteljem naj se da varstvo pred neposrednim vmešavanjem javnosti v šolske posle.

9. Takisto naj se šoli in učiteljem zagotovi možnost in pravica, da zastopajo uspešno svoje zakonito šolsko stališče napram staršem in stanodajalcem. Šola ima pravico, nadzirati stanovanje učencev, razen če stanujejo pri starših.

10. Šolske kazni so neodvisne od sodnijskih javnih kazni. V težjih slučajih naj imajo tudi gmočne posledice.

Pozdravljeni!

Delegatom „Jugoslovenske Matice“!

Danes se sestanete v naši severni mejni postojanki — v Mariboru. Ni vam treba tolmačiti čustev, ki prevajajo vse nas, ki smo v hrupu in šumu današnjega življenja ohranili v svojih dušah visoko pesem prave narodne ljubezni! Ni treba izgubljati besed: treba je le, da se porazgovorimo o tem, kako bi si razdelili delo; kako bi najlažje in najuspešnejše izrabili narodno moč za cilje, ki nas čakajo v daljavi in katerim je usmerjena naša pot. Vsi čutimo isto: nemirna so naša srca in ne bodo mirovala dokler se ne izpolni hoja in človeška pravica, dokler ne zašumi modra Soča v zboru naše svobodne domovine, v zboru Save, Drave, Donave, Drine, Morave...

Pozdravljamo Vas, bojovníke za združeno, svobodno domovino. Pozdravljamo Vas, ki predstavljate voljo onih, kateri ne smejo govoriti prosto po svojem sreću. Živela neodrešena domovina! Živela Jugoslavija!

Mariborske vesti.

Maribor, 18. marca 1922.

m Kako se godi starim mariborskim Slovencem pod zaščito „internacionalne“ magistratne koalicije, priča slučaj g. Antona Trošta, ki je najstarejši slovenski čevljarški mojster v Mariboru, mož, kateri ni zatajil svojega narodnega mišljenja v časih najhujšega mravlja-jahovega vsenemškega terorja. G. A. Trošt stanuje v slabem, nezdravem stanovanju v Mlinski ulici. Nedavno mu je vsled nezdravega stanovanja zbolel otrok. G. Trošt je že ponovno prošil za zdravejšo stanovanje, a gospodje, ki vedre in oblačijo na magistratu, nimajo ozira do slovenskega obrtnika, ki noče trobiti v rdeči ali črni rog.

m Iz za kulis stanovanjskega urada se slišijo dan za dnem jako čedne reči. Tako so te dni nakazali znanemu živinozdravniku W. S. stanovanje s 4 sobami, ki je pripadalo doslej gospej G. Zivinozdravniku gre pravzaprav stanovanje z 2 sobama, a stanovanjski urad se je postavil na stališče, da rabi sobe za ordinacijo in čakalnice... Čedna slika, če pomislimo, da g. S. zdravi živino in da leži stanovanje v 1. nadstropju... Kdor zna, pa zna!

m Nočno službo vrši prihodnji teden lekarna „Pri zamorcu“ v Gospodski ulici.

m Jugoslavenski dobrovoljci sataju se redovito svakog utorka u 20. uri u restavraciji „Narodnog doma“. Odbor.

m Pokrajinskega zbora Jugoslovenske matice v Mariboru se udeležijo predsednik centralnega odbora v Beogradu g. dr. Boža Marković, zastopnik glavne podružnice v Sarajevu g. Zakula, zastopnik glavne podružnice v Zagrebu g. dr. Adžija, zastopnik glavne podružnice v Osijeku in več drugih odličnih odposlancev. Gostje dospo z današnjim popoldanskim vlakom v Maribor.

m Prihodnja seja občinskega sveta mariborskega se vrši v petek, dne 24. marca t. l. ob 19. uri v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva in overovanje zapisnika zadnje redne seje. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročilo odsekov. 4. Personalne zadeve.

m Kaos tolmačenja tiskovnega zakona. Nedavno se je izjavilo višje deželno sodišče, da so v tiskovnih zadevah za razsodbo pristojni senati poklicnih sodnikov, ne pa porota. Popolnoma nasprotno stališče pa je zavzel mariborski senat, ki je danes v zadevi „Marburger Zeitung“ (Kupnik) izjavil, da ni pristojen senat, temveč porota.

m Otroške predstave. V nedeljo, 19. marca ob 14 in pol se ponovi v mariborskem gledališču nad vse priljubljena otroška igra „Pogumni krojaček“. Pogumni krojaček je ena izmed najboljših otroških iger, prepletena vseskozi z otroške fantastičnosti, zdravim humorjem in zdravo tendenco. Opozarjamo starše na te igre, ki bo nudila njihovim malim veliko prirčne in lepe zabave.

m Recepte za zdravnike založi Mariborska tiskarna v Mariboru, Jurčičeva ul. 4. Gg. zdravniki se naprošajo, da prijavijo, koliko receptov želijo in potrebne podatke o naslovu, ordinacijsko uro itd. Vzorce za recepte je izdelala Protituberkulozna liga, v koje korist prepusti tiskarna 10% od fakturnega zneska. Ker je cena vsled večje naklade primerno nižja, se gg. zdravnikom tudi iz tega razloga naročilo toplo priporoča.

m Strahovite vesti prihajajo iz gladojuče Rusije. Svet se ni morebiti doživel take katastrofe, kakršna je zadel naš bratski ruski narod. Ves svet se organizira, da bi olajšal grozno lakoto. In mi? Pomozimo ji mi, pomoč je neobhodno potrebna! Da najdemo prava pota in sredstva za organizirano pomoč Rusiji, vas vabimo, da se posvetujete o možnosti pomoči v odboru in da pošljete svoje delegate na anketo, ki jo sklicuje v to svrhu klub dobrovoljcev na dan 28. marca 1922, ob 20. uri v Narodnem domu s sledečim sporedom: 1. Poročilo o gladi v Rusiji, (prof. dr. E. Kotnik). 2. Volitev akcijskega odbora za pomoč Rusiji. 3. Predlogi.

Klub dobrovoljcev v Mariboru

m Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) je iz čistega dobička za leto 1921 razdelila sledeče podpore: po K 10.000.— Dijaški kuhinji v Mariboru in za slovensko dijaštvo v Pragi in Brnu, po K 8.000.— Glasbeni Matici v Mariboru, po K 2.000.— Olepševalnemu društvu v Mariboru, po K 1.000.— Jugoslovanski Matici, Civil Metodovi družbi, Zgodovinskemu društvu, Ljudski knjižnici, podpornim društvom za srednješolce na realni, gimnaziji in učiteljsku v Mariboru in protituberkulozni ligi v Mariboru, končno 6 visokošolcem izredno podporo enemu po K 1.800.—, drugim po K 1.000.— Tako Posojilnica leto za letom podpira naše narodne in občekoristne naprave, zlasti pa ji je na sreću usoda slovenskega dijaštva in lepa je svota, ki jo je poklonila posojilnica v svoji 40. letni dobi v ta namen.

m Opozarjamo na poslovilni večer g. Povheta, ki se vrši v ponedeljek, dne 20. marca t. l. v veliki dvorani Narodnega doma. Spored je zelo zanimiv in zabaven. Posebno opozarjamo na vele-zabavno burko „V medenih dneh“, ki se je igrala na vseh večjih gledališčih z največjim uspehom in vzbujala cele salve smeha. Glavno komično vlogo igra g. Povhe sam. To je njegov zadnji nastop v Mariboru. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini ge. Zlate Brišnik in na večer predstave pri blagajni v Narodnem domu. Začetek točno ob pol 20. uri.

m Stavka krojaških pomočnikov. K včeršnjemu dopisu pod tem naslovom smo prejeli naslednje obvestilo: Krojaškim pomočnikom se je plača, katero so dobivali pred vojno, za 3500 odst. zvišala, tako, da dobivajo sedaj 35 krat višjo plačo kakor pred vojno. Če primerjamo z gmočnim stanjem krojaških pomočnikov druge sloje, ne najdemo primere. Drž. uradnikom, ki imajo tudi 8urni delavni čas, se je v istem času zvišala plača za 1000 odst, tako, da dobivajo sedaj 10 krat višjo plačo kakor pred vojno. Mariborski krojaški pomočniki pa niso le na boljšem, kakor državni uradniki, ampak prednjačijo tudi svojim kolegom v drugih mestih. Znano je, da je Ljubljana veliko dražje mesto, kakor Maribor. Vendar pa so mariborski krojaški pomočniki bili do stavke za 20 odst. boljše plačani kakor njihovi tovariši v Ljubljani. Z od mojstrov dovoljenim 30 odstotnim pobojškom pa so mariborski pomočniki za 50 odst. na boljšem kakor ljubljanski. V vednost občinstvu!

m Imenovanje učitelje v Mariboru. Na včeršnjemu nadaljevanju seje višjega šolskega sveta v Ljubljani so bile imenovane za stalne sledeče učitelje: Na III. dekliški Kristina Petričeva, Marija Farkaševa in Emilija Wachova, na III. dekliški Marica Humekova, Justina Corettijeva, Neža Hribernikova in Ana Jurkova.

m Drugi deški šoli v Mariboru je višji šolski svet pridilil iz službenih ozirov učitelja Ferda Bobiča. za merilo. — Vodstvo.

m Razmah „Ljudske knjižnice“. Minulo soboto je obiskalo mladinski oddelk „Ljudske knjižnice“ 80 fantov in deklic Sokolskega naraščaja. Vsak je dobil primerno knjigo. Ker pa je za tako veliko število mladih čitateljev premalo knjig, se bo sedaj predvsem mladinski oddelk spopolnil, kar je tembolj potrebno ker večina mariborskih šol še vedno nima slovenskih šolskih knjižnic. — Javnost prosimo, da nas podpre z zadostnimi denarnimi sredstvi. Te dni smo kupili 16 slov. knjig, ki so nas stale z 10% popustom ravno 1040 K. kar naj bo darovalcem za marilo. — Vodstvo.

m Obvezanci dohodninskega davka. V smislu člena 36. B. IV. točka 11. uradnega lista št. 240 iz leta 1921. b. se objavlja, da je priredba dohodnine za davčne zavezanec cenilnega okraja Maribor mesto za leto 1921. dovršena. 15. dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 17. do vstevši 31. marca 1922. Davčni zavezanec lahko vpogledajo v predpisni izkaz pri mestnem magistratu Maribor, davčnemu uradu Maribor, ali pa pri davčnemu oblastvu sobe št. 12 med uradnimi urami. Predpis davkov onim zavezancem, ki do vstevši 15. aprila 1922. ne vložijo pritožbe ali pritožbe pri davčnem oblastvu, postane pravnoveljavna.

m Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznjence je imelo 11. t. m. svoje letno zborovanje. Načelnik g. viš. ravnatelj Julij Fischer pozdravi vse navzoče, zlasti g. župana J. Grčarja, ki ter poroča jedrnat in točno o društvenem delovanju. Razloživši smoter društva, naglašaja dejstvo, da se širša javnost vsled predsodkov in nerazumevanja premalo zanima za to v resnici potrebno in koristno društvo. Nekateri re obtožbe so vrnilo prošnje za pristop k društvu z opazkami, ki se jim nikakor ne morejo šteti v čast. Nekateri smatrajo brezizjemno vsakega kaznjence za izvržek človeške družbe in ne pomislijo, da so dostikrat le neugodne razmere vzrok njegove nesreče. — Marsikateri nesrečnik zapusti kaznilnico s trdnim sklepom, da si hoče posvetiti služiti svoj kruh. Trudi se in peha, da bi dobil primerno delo; toda družba ga odklanja, ker je bil „kaznjeneec“, delodajalci ga odganjajo, ker siromak nima dostojne obleke. V takih slučajih vtegne pomagati naše društvo, ako razpolaga s potrebnimi sredstvi. Načelnik pozivlja vse člane, da z vnmemo delujejo za prospeh društva. — Načelnikovemu poročilu, ki je napravilo viden vtis, sledita poročili blagajnika g. nadučitelja Cizelja in tajnika g. ravnatelja Sertiča, iz katerih se posname, da je društvo prav vro delovalo. V novi odbor je bilo izvoljenih več odličnih gospodov iz Maribora, med temi g. župan V. Grčar, ki je naglašal, da sprejme rad mesto podpredsednika, ker je uverjen o blagem in občekoristnem namenu podpornega društva.

m Nesreča. Danes krog pol 11. ure dopoldne se je prevrnil v Vrbanovi ul. s senom naložen voz, last mestnega županišča. Pri tem je prišel 45 letni blavec Anton Tomažič pod voz ter si popolnoma zdrobil levo roko nad laktom, tako, da je obvisela še samo za kožo. Rešilni oddelk mu je prožil prvo pomoč ter ga prenesel v bolnico.

Objave.

m Obsojeni branjevl. Pred okrajnim sodiščem sta se zagovarjali v petek branjevl Ivan Dolinar ter Marija Miško, ker sta nakupovali na našem trgu jajca za nekega prekupca v Poljčanah, kar je po novi odredbi za pobijanje draginje prepovedano. Obsojeni sta bili Dolinar na teden dni zavora in 1000 Din globe, Miško pa na 3 dni zavora ter istotako 1000 Din globe.

m Premalo drv in premoga je dal strankam trgovec z gorivom Lipert v Tattenbachovi ulici. Stranke so naročale pri njem drva in premog, mesto določene količine pa jim je dajal manj nego so naročile, zaračunal pa seveda celo količino. Obsojen je bil radi tega v petek pri okrajnem sodišču na 4 dni zavora.

m Obsojen komunist. Danes je bil pred mariborskim senatom obsojen nek Josip Gerber iz Nemške Avstrije na 1 leto strogega zavora, ker je prinašal preko meje komunistične letake. S to akcijo je bil v zvezi tudi znani komunist T. G. Njegova pomagača Stefan Tičar in Janez Janežič sta dobila vsak po 3 mesec težke ječe. Po prestani kazni bo Gerber izgnan iz države.

m Sv. trije kralji pred sodiščem. Pred mariborskim senatom je bil danes obsojen nek Ivan Gselman na 5 mesecev težke ječe, ker je v zvezi s „sv. tremi kralji“ na čuden način koledoval. Trije so hodili od hiše do hiše kot sv. trije kralji prepevati, drugi trije, med njimi tudi Gselman pa so med tem časom obiskovali shrambe, kašče itd., kjer so si sami izbirali darove. Ostali tički so bili že prej kaznovani. Gselman pa, ki je dolgo časa skrival, je dobil danes zaslužen plačilo.

m V nedeljo 19. t. m. se vrši v gostilni Antonije Kocmut. Studenci, cesta na Obrežju št. 29, koncert. Vstopnina 2 dinarja.

m V restavraciji Halbwidl, Stara pivarna, se vrše danes na čast vsem Jožetom koncerti ob 10. in 19. uri.

m Velika kavarna. Ob 17. uri polnočne čajanka s koncertom v Klubu.

m Brezalkoholne pijače so različne. Najbolj zdrave so pripravljene iz sadja (jabolk, malin, grozdja, grozdja). Pred vsemi temi pa se odlikuje grozdni sok vinske trte. Kdo ne zobje z veseljem okusnega grozdja? V brezalkoholnem grozdnem soku pa imamo tekoče grozdje. Brezalkoholni grozdni sok nikoli ne omami, nikoli ne upijani. Okus ima prijeten, barvo svetlo kakor starina; redi in krepi človeško telo, ker ohrani vse snovi iz grozdja, posebno dragoceni sladkor. Če to žejajo, pomešaj grozdni sok z navadno ali kislo vodo. Ta pijača čisti tudi kri, kar sadje sploh. Zelo koristna je takim, ki mnogo sedijo, kakor uradnikom, krojačem in čevljarjem. Posihmal ne bo treba iti v južne kraje, če se kdo hoče zdraviti z grozdom. V Mariboru se že v raznih trgovinah prodaja grozdni sok.

m Maribor je prvi v celi Jugoslaviji, ki ima domač brezalkoholni grozdni sok na razpolago. Vidimo ga že v izložbah. Bližamo se dobi, ko bodo naše gostilne točile nezavret grozdni sok, nekako brezalkoholno vino, ne le v jeseni ampak celo leto. Gostilničarji ne bodo radi tega imeli nikake škode, ampak le dobiček, ker obiskovalci gostiln ne bodo več divjali in razbijali vsled pijanosti. Vinogradniki bodo prodajali nezavret grozdni sok domačim gostilničarjem in odjemalcem v drugih državah. Povsod že ustanavljajo brezalkoholne gostilne. Posesniki vinogradov pa bodo grozdni sok pili s svojimi ženami in otroci tudi v domači hiši z velikim veseljem. Po gostilnah se ljudje ne bodo več pijani pripravili, ne bodo si razbijali glay in se morili, kakor se to letos večkrat zgodi. Pijancev ne bo več na ulicah in cestah. Orožniki in varnostni stražniki bodo imeli manj sitnosti, sodišča in kaznilnice manj ludodelcev, bolnišnice ter blaznice manj bolnikov — kadar bomo pili vsi brezalkoholni grozdni sok. Zarja srečnejše bodočnosti se nam bliža. Imenitnost grozdnega soka vinske trte nas v tem upanju krepi.

d Vsem društvom itd. Opozorjamo ponovno vsa društva in druge prireditelje, da prilagajo svojim objavam reklamni davek. Tozadevna navodila smo že objavili. Objav, ki imajo reklamni značaj in katerim ni priložena odgovarjajoča pristojbina, pa bomo iztirjali davek naknadno. Od danes naprej bomo notice te vrste uvrstili v rubriki »Objave«. Pripomnimo, da se društvene notice sprejemajo odslej v našem upravnistvu. — Uredništvo »Tabora«.

§ „Drava“. Dne 15. 3. je prevzelo narodno železničarsko glasbeno društvo „Drava“ v Mariboru ves godbeni inventar bivše delavniške godbe (Südbahn-werkstättenkapelle). S tem dnem je prenehalo delovanje tega društva. Imenovano društvo je ustanovilo istočasno lastno godbo na pihala in lok, katere je občinstvu na razpolago. Reflektanti na godbo naj pošljejo tozadevne prošnje na sledeči naslov: Predsedništvo — Drava — A. Lukačič, koroški kolodvor, Maribor. Za odbor: A. Lukačič, predsednik; J. Vokáč, tajnik.

Prekmurje.

Murska Sobota. Dne 26. marca ima društvo uslužbencev finančne kontrole svoj prvi shod v gostilni pri Dobruju ob 10. uri. Tovariši so vabljeni na polnoštevilni obisk.

Beltinci. Dne 12. t. m. je imelo obrtno društvo svoj prvi občni zbor. Vodil ga je začasni predsednik gosp. Stefan Raduha. V novi odbor so voljeni: za predsednika g. Stefan Raduha, za podpredsednika g. Jožef Skafar, dalje 5 odbornikov iz Beltincev, 4 iz okolice in 5 namestnikov. Po volitvi so se vsi obrtniki udeležili shoda dr. Kukovec.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 18.: „Cigan-baron“. Abon. G.
Nedelja 19.: Popoldne: „Pogumni krojaček“. Obojska predstava. — Zvečer: „Pličar“. Izven.
Torek 21.: „Sovražnik ljudstva“. Abon. A.

x Dijaške predstave v Narodnem gledališču. Uprava Narodnega gledališča je stopila v zveze v ravnanstvi in vodstvu tuk. šol v svrhu dijaških predstav, ki naj bi jih vprizarjalo naše gledališče. Prva dijaška predstava bo v petek, dne 24. marca in sicer se vprizarji Dostojevskega „Raskolnikov“. Neposredne predstave bo vselej kratko predavanje, v katerem bo predavatelj v glavnem omenil pomn, delovanje itd. dotičnega dramatika. Te predstave se bodo po možnosti vršile vsak petek.

Vsesokolski zlet v Ljubljani.

o Razpis kantine na telovadišču. Na telovadišču Jugoslovenskega Sokolskega Saveza se začne v kratkem z delom, pri katerem bodo zaposleno večje število delavcev. Na tem prostoru se postavi kantina v svrhu prodaje raznih jestevin in brezalkoholnih pijač. Bratje, ki se za to interesirajo, naj stavijo ponudbe pismeno Jugoslov. Sokol. Savezu.

o Oddaja del na telovadišču. Vsa dela za telovadišče in za druge priprave za vsesokolski zlet bodo oddana potom javnih razpisov. Opozorjamo na to vse interese, da se naj ne obračajo že sedaj na Savez, ker bo vse pravočasno objavljeno v časopisih. Dalje opozorjamo javnost, da se vsa nakazila za delo ali dobavo kakšnih stvari neveljavna, ako niso podpisana od načelnika zletnega odbora dr. Ravniharja, dalje od načelnika dotičnega odseka, ki izda nakazilo in od načelnika finančnega odseka.

o Sokolske župe in društva opozorjamo na to, da bodo vsa navodila za zlet objavljena v Zletnem vestniku, vsled česar ga naj vsakdo točno prečita. Župe in društva naj na vprašanja v Vestniku točno odgovarjajo.

o Seja zveze evropskih telovadnih društev se vrši dne 18. marca v Luksemburgu. Na seji se bodo določile podrobnosti glede mednarodne tekme na I. jugoslov. vsesokolskem zletu.

Ljubljani in tekmovalne vaje (proste in na orodju) za olimpijado v Parizu leta 1924. T. O. Jugoslov. Sokol. Saveza zavora na seji brat Stane Vidmar, ki je odpotoval v sredo 15. t. m. v Prago, da skupaj z bratom Vanikom odpotuje v Luksemburg.

o Zletni znak. Plakete za zletni znak je izdelal akademični kipar brat Lejze Dolinar. Obliko ima osmerokotnika. Sredi gorenjega dela je upodobljena glava mladeniča jasnega čela, krepkih potez, valovitih razprostrtih las, obžarjenih od svobodnega solca: t. j. naš mladi Savez poln moči in volje! Levo in desno vise kosi zlomljene verige, na sraži stojita ptica sokola: misel sokolska je strgala spono, ki so nas težko tlačile dolge veke in nas je združila v bratski narod. V spodnjem delu stoji napis I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1922. Izpod napisa visi svilen trak v državnih barvah. Zletni znak je umetnina izredne lepote in jasnega krepkega izraza. Vsakomur ostane dragocen spomin na veliko sokolsko slavo. Pravico do zletnega znaka imajo samo člani in članice sokolskih društev in sicer samo oni, ki so bili do 30. marca t. l. že vpisani. Člani, ki vstopijo po 30. marcu, nimajo pravice do znakov. Cena bode znaku v kratkem določena ter objavljene tudi vse ugodnosti, ki jih bode imel član z znakom.

o Tekma članic. Ob vsesokolskem zletu se vrši tudi poleg tekme članov tekma članic. V prihodnji številki Vestnika T. O. bode priobčen tekmovalni red za članice z vajami. Članice tekmujejo v nižjem in višjem oddelku in sicer: a. višji oddelk 1., v prostih vajah z 2. posebnim nastopom, ki se znamkuje posebe, 3. v vajah na bradli in 4. na krogih, 5. v skoku v daljino, 6. v metanju žege, 7. v teku na hitrost. B. v nižjem oddelku: 1. v prostih vajah z 2. posebnim nastopom, ki se znamkuje posebe, 3. v vajah na gredi, 4. v skoku v daljino, 5. v metanju žege. Župe morajo prirediti župne tekme članic ter smejo pripustiti k tekmi na vsesokolskem zletu samo one članice, ki so pri župni tekmi dosegle vsaj 60% dosegljivih točk.

o Tekma naraščaja. V predzletnih prireditvah tekmuje tudi oba naraščaja moški in ženski. Moški naraščaj tekmuje 1. v prostih vajah, določenih za zlet, 2. v skoku čez kozo (raznoška) 3. v skoku v daljino, 4. v skoku v višino, 5. v teku na hitrost. Ženski naraščaj tekmuje 1. v prostih vajah, določenih za zlet, 2. v skoku v daljino, 3. v teku na hitrost. Podrobnosti v Vestniku T. O.

o Darila za zletni fond Saveza, so poslala sledeča društva: Cleveland 2500 Din. Domžale, odsek Dob 50 Din., Modrič 1750 Din., Bečkerek 100 Din., dalje so darovali za zletni fond br. dr. Slajmar 100 Din., teimenovan 75 Din., Herc in sin 30 Din., posojilnica Bled 100 Din., Stedionica Petrovac 25 Din., srpska stedionica 50 Din., Čič 100 Lit.

Kino.

Mariborski bioskop. V ponedeljek, torek, sredo in četrtek se predvaja v Mariborskem bioskopu I. velikanska drama z opico „Buk“ v glavni vlogi detektivskega pomočnika v filmu „Osumljen bratomorstva“. Vseh 5 dolgih činov sodelujeta opica Buk in pes detektiva, katerega sta obe živali zvesti spremljevalki. V petek začne Dinty.

Zdravstvo.

Pomnoževanje in izboljšanje rase. To je veliko in važno vprašanje v človeškem življenju, ki ni odvisno samo od števila porodov. V tesni zvezi ni le s številom porodov, ampak tudi s kakovostjo že rojenih otrok in z njih umrljivostjo. Rasa se izboljša komaj tedaj, ako je odstotek porodov dobrih in zdravih otrok znatno večji nego odstotek umrljivosti. Znan je mnogo porodov, ako je umrljivost velika in ako se rode slabotni otroci, ki niso sposobni za življenje. Ena rodbina — mož in žena — daje boljši in številnejši naraščaj, ako rodi 3—4 zdrave otroke in ako jih ohrani in dobro žredi, kakor je treba, nego one, ki rode 10—15 slabot-

nih in nesposobnih otrok z veliko umrljivostjo, to je če od tega velikega števila ohrani enega ali dva, ki radi prirojene slabotne odporne moči ne obetata mnogo. Radi tega je jako važno, da skrbita mlada zakonca od prvega dne zakonskega življenja za svoj bodoči naraščaj in njegovo življensko sposobnost.

Številčno padanje porodov. Velikoga pomena tako za naš, kakor za vsak drug narod je padanje porodov. Porodi so ravno ono važno merilo, po katerem se presoja blaginja in napredek vsakega naroda. Naša država se šteje med one, ki se odlikujejo po močnem padanju porodov. V tem oziru prihaja za Belgijo, Angleško, Ogrsko, Italijo in Francijo, torej stoji na šestem mestu. Na Francoskem sta bila leta 1908 dva milijona družin brez otrok, to pa pomeni, da se tam kmalu zniža prebivalstvo za štiri milijone. Razen tega so bili na Francoskem v onem času trije milijoni rodbin s samo enim, ali največ dvema otrokoma. Porodov je bilo vse manj, zlasti po mestih, nekaj radi nerodovitnosti, bodisi umetne, bodisi one, ki ji je vzrok bolezen, večinoma venerična, moža ali žene, ali obeh skupaj. Pri nas se je pričela v zadnjem času jako pojavljati umetna nerodovitnost, ki je na vse mogoče načine povzroča v velikem obsegu zlasti v večjih mestih. To je jako nevarno za življenje ženske same, ki se zateka k tako nevarnim sredstvom. Radi teh sredstev se pogostoma pojavi smrt, pa tudi če ravno ne nastopi smrt, se s takimi sredstvi povzroča bolezen v maternici, zlasti rak, ki se vselej konča s smrtjo.

Narodno vzgajanje. Če presojamo zdravo narodno vzgajanje, moramo poleg drugega upoštevati tudi dva socialno-higijenski zahtevi: 1. Vzgojamo in pospeševanje dobrega potomstva se ne želi samo radi otrok, ki se rode, ampak tudi radi splošne dobrobiti naroda, v katero se povzdigujejo in rastejo. 2. Noben vzgojni sistem ne more doseči zaželjenega uspeha, ako se ne opira na dobro znanje otroške psihologije in fizioloških posebnosti otroškega organizma.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure Mladinski oddelk ob sobotah od 18. do 19. ure.

Sport.

: I. MSSK v Cakovcu. Maribor gostuje danes 19. t. m. v Cakovcu. Tekmuje s tamkajšnjim športnim klubom. Njegov prvi letošnji nasprotnik stavi na njega težke zahteve, če se pomisli, da se je „Maribor“ minulo sezono, ko je imel za seboj izkušnje cele zelo živahne sezone, medtem ko je to leto za njega prvi nastop, vrnil v Maribor poražen.

: SK Gradjanski (Zagreb) igra danes v Ljubljani proti „Iliriji“. Gradjanski S. K. je na poti v Spanijo, kjer igra v Barceloni in v Madridu.

: Rezerva Maribor igra danes ob pol 15. z rezervo MK.

Konferenca baltičkih držav.

TIP Varšava, 17. marca. Konferenca baltičkih držav je zaključila svoje delo. V vseh glavnih točkah je bil dosežen sporazum. Sklenjeno je bilo, da se spori med udeleženi državami poravnajo pred posebnim razsodiščem. Sedanje meje ostanejo nespremenjene. Nobena udeležena država ne sme s komurkoli proti eni ali več udeleženi državi skleniti kako pogodbo, ki bi bila naperjena proti njej. Železniska in druga gospodarska vprašanja, se medsebojno rešijo takoj po genovski konferenci. Razprave se bodo vodile na podlagi sklepov, storjenih na genovski konferenci.

Zanimivosti.

Nov vzrok za ločitev zakona. — Kako se odvadimo tobaka. — Rastreseni profesor.

V Newyoriku živi mlad človek Fraitel po imenu, katerega pa smatra njegova žena za hudobnega, silno hudobnega moža. Vložila je tožbo za ločitev zakona, ker — kakor pravi v obtožnici, — postopa njen mož žnjo »okrutno in nečloveško«. Resnici na ljubo pa treba povedati, da Fraitel nikdar ni položil roko na svojo ženo. Da bi jo bil pretepal, bi morda nikoli ne zahtevala ločitev zakona — tako paradoksen je duh velike večine Evinih hčerk. Ne, ni je pretepal, toda storil ji je nekaj hujšega, stokrat hujšega od tega. Njegova žena hoče biti vedno lepa ter ima navado, da si maže ustnice. In poslušajte, kaj si je drznil njen mož. Nekoga dne ji je v šali rekel, da se boji, da bi se zastopil ter ji je hotel pred poljubom — obrisati ustnice. To je seveda smrtno užalilo nežno gospo Fraitel in tako je vložila tožbo za ločitev zakona in prosila newyorško sodišče, da jo zaščiti pred tem »okrutnim« možem.

Dandanes, ko postaja »ta ljubi« tobak vedno bolj drag, in se ta »luksuz« na žepu vedno bolj pozna, bo treba prijeti resno misliti, kako bi se tega tobakarenja najlažje odvadili. Marsikdo je že poskušal, dva tri dni je šlo, potem pa je postal morda še strastnejši kadilec, kot prej. Le malokomu se posreči, da se premaga in popolnoma odvadi. Strasten pušča si zabava pri pušenju prste in duha. S prsti si vije cigarete, in gledajoč lahek dim si pričara najlepše sanje in načrte. Zato je takemu kadilecu silno težko se popolnoma odreči »žlahtne trave«. Angleški listi so te dni prinesli zgodbi, kako se je grof Ancaster odvadil kajenja. Plemeniti »Karl of Ancaster« je bil strasten kadilec. Noč in dan je imel v ustih svojo cigaretko, brez katere si ga sploh ni mogel nikdo misliti. Postal pa je resno bolan in zdravniki so mu med drugim strogo prepovedali tudi kajenje. Tega pa grof ni mogel zdržati. Tedaj pa mu nasvetuje nek zdravnik, naj sam plete svoje nogavice, ker bo tudi pri tem opravilu izborna lahko uporabljal svoje prste. Grof je to res po-

skusil in kmalu je bil tako spreten, da je pletel izvrstne nogavice, ki jih je podarjal svojim prijateljem, kateri njegova dela niso mogli prebraviti. Na kajenje je pri tem popolnoma pozabil in res se je tudi popolnoma odvadil, toda zapadel je v novo strast — brez pletenja ni mogel živeti in je na koncu svojega življenja tudi umrl.

Znani pariški kirurg Pavel Chavey je vabljen k sodišču kot prič. Imel je vedno mnogo opravkov ter bil vsled tega zelo rastresen in vedno zaničljiv. Tudi tokrat je moral, predno je šel k sodišču, še opraviti dva nujna posla. Svojemu prijatelju je moral poslati obljubljenih šest prepelic, ki jih je ustrelil na lovu, drugemu svojemu znanecu, ki je bil malo bolan, pa je moral poslati par praškov. Napisal je torej v naglici dvoje kratkih pism ter jih priložil pripravljenim pošiljkam. V rastresenosti je zamenjal pismi, in tako je sprejel znanec s praški sledeče navodilo: »Naj ti priloženo, ki sem sam vstrelil, dobro tekne!« Še bolj začuden pa je bil prijatelj, ki je sprejel s prepelicami drugo pismo z besedami: »Pogoltni vsake četrte ure dva komada, da boš mogel mirno spati, ti nervozna živina!«

Kultura in umetnost

x Skopuh. Komedija v 4 dejanjih, spisal Molière, prevlel Makso Snuderl, režiral Skrbinšek. Premijera, in proslava 300 letnice Molièrovega rojstva v našem gledališču v petek 17. t. m. — Končno smo vendar tudi v našem gledališču proslavili velikega, nesmrtnega Molièrea. Z umetniške strani je bila proslava v glavnem dobra s strani občinstva povoljna, kajti čeprav ni bilo gledališče popolnoma razprodano, je bil obisk vendarle prilično dober. Posebno naša mladina je bila zastopana v lepem številu. O Molièru ne bom pisal, ker sem to storil že poprej, kakor so storili tudi drugi. Njegova komedija obdeluje, kakor pove že naslov sam — skopost. Meščan Harpagon, odušen starih bogataš, je tako zaverovan v svoj denar, da bi zanj storil vse, prodal bi zanj svoje otroke in samega sebe. Udovec je in ima na hitu že šest križev, toda kljub temu se še zaljublja v mlado, krasno dekle Mariane,

katere pa ljubi obenem tudi njegov sin Cleante. Hoče se z njo poročiti, sina hoče, da se ga iznebi, zvezati z neko vdovo, hčer, lepo Elise pa s starcem Anselmom. Posredovalka v teh ljubezenskih zadevah je stara Frosine. Elise, ki jo hoče oče poročiti z Anselmom je tudi že zaljubljena in sicer v očetovega oskrbnika Valèra, ki pa ni pravi poklicni oskrbnik, ampak je sprejel to službo le radi tega, da more biti v bližini svoje Elise. Harpagon pripravi vse za poroko, tu pa mu Cleantov sluga, šepavi La Flèche ukrade v vrtu skrit denar in vse se prevrne. Pri preiskavi obdolži Jacques, Harpagonov kuhar in kočijaž Valèra kot tat; pri tem pa se Valère izda, da ni oskrbnik, ampak Anselmov sin, sin očeta, ki ga je po neki nesreči na morju izgubil. Tu se razkrije, da je lepa Mariane njegova sestra, Anselme pa njen oče. Cleante obljubi Harpagonu, da mu dobi nazaj ukradeni denar, če mu dovoli, da se poroči z Mariane, ter dovoli obenem, da vzame Elise Valèrea, nakar seveda pristane — saj mu je denar več nego vse, tudi več nego lepa Mariane. — Kakor stare grške drame, tako zahtevajo tudi Molièrove komedije poseben stil, ki je bistveno različen od današnjega, modernega. Režiser se je potrudil uvesti igro v tem stilu, toda dočela se mu to ni posrečilo, manjkale so predvsem geste Molièrovega stila, manjkala pa je tudi razvrstitev, grupacija oseb na odru ni bila Molièrova, ampak naša, moderna. Tudi popoln rokoko ne odgovarja Molièreu. Pogrešno pa je bilo tudi to in to ne velja le za »Skopuha«, ampak za večino del vprizorjenih na našem odru — da poleg res dobrih igralcev igrajo velike uloge diletanti. To velja predvsem za Koviča (Valèrea) ter Koemurja (komisarja), ne bom trdil, da se nista potrudila, posebno prvi, tudi ne, da sta brez talenta, toda manjka jima ustvarjalne sile za tako velike uloge. Uloga Valèrea je ena najboljših v »Skopuhu« pa tudi ena najtežjih, zato je kvarljivo za uprizaritev samo, kakor tudi za mlade predstavljalce, če se jim da take uloge. Škerl (La Flèche) se je potrudil uglobiti se v Molièrov stil, kar se mu je včasih dobro posrečilo, čeprav ne vedno. Nad vsemi se je dvigal Skrbinšek (Harpagon), duša vse igre, čeprav tudi on ni bil popolnoma v stilu. Dober par sta bila Mi-

lilic (Cleante) in gđc. Kraljeva (Elise), kakor tudi gđc. Voukova (Mariane). Ga. Dragutiničeva je dobro pogodila značaj ljubezenske posredovalke (Frosine) kakor tudi Rasberger kuharja in kočijaža (Jacques).

Gospodarstvo.

g Prodaja luksuznega blaga. Finančni minister Kumanudi je v seji min. sveta 16. t. m. poročal, da je pripravljena naredba, kateri je za razprodajo luksuznega blaga dovoljen 3-mesečni rok; po tem roku bi luksuznega blaga nihče več ne smel prodajati.

g Izvoz bakra je ministrstvo trgovine in industrije prepovedalo.

g Živinski in letni sejem v Celju, ki je navadno na sredposno soboto, je letos radi praznika preložen na 27. marec.

Podpirajte Jug. Matico!

Prebujanje največjega ameriškega ognjenika.

Popocatepetel v Mehiki, največji vrh v Ameriki, ki dosega višino 5438 m se smatra že nekaj stoletij za ugašeni ognjenik. Komaj lansko leto je začel pomalem razgrajati ter vznemirjati okolice. Vsled kamenja, ki ga je lansko jesen izbruhal ta velikan, je bilo nekaj na njegovih pobočjih naseljenih ljudi ubitih, a ostali se resno boje, da bo pričel ognjenik bljuvati večje mase lave iz svojega ogromnega kraterja. O tem prebujanju ogaslega velikana Popocatepetela piše sedaj Herman Köhler v eni poslednjih številki revije »Umschau« sledeče: Na njegov vrhunec se je prvi povzpeli bratari kapetan Diego Ordaz l. 1519, ko je osvojil Mehiko Cortez. L. 1804 se je popel na sam rob kraterja Aleksander Humboldt ter odkril karakter vulkana, in ogromna bogastva, ki jih krije ta velikan. Do tedaj so domačini z nekim svetim strahom gledali na to goro, ki so jo smatrali za sveto ter si niso upali popeti se na njen vrhunec; še manj pa na rob kraterja, ki meri v premeru 5 km. Na robu kraterja se dvigata dva vrhunca, ki sta za 500—600 m višja nego ostali robovi. Radi neuprnostnosti

Salmā

Neraztrgljivi kavčuk-
petniki za čevlje

387 4-1

Brez jamstva z pravilnost in spremembo.

VOZNI RED.

Veljaven od 10. marca 1922.

I. Proti jugu (Maribor—Postojna—Trst, z odcepi).

Os. 225	Os. 223	Os. 221	Os. 49a	Os. 47	Brz. 7	Brz. 3	Meš. 801	Os. 45	Os. 43	Brz. 9	Prihod Odhod	km	Smer	Postaje	Smer	Prihod Odhod	Brz. 10	Os. 50a	Os. 42	Meš. 802	Brz. 8	Brz. 4	Os. 44	Os. 48	Os. 232	Os. 224	Os. 226	
20:50	16:00	9:00	23:30	16:50	14:14	13:58	12:49	10:15	5:30	2:00	odh.			Maribor glavni kolodvor	↓	prih.	3:50	4:03	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	7:19	11:06	17:30	
21:26	16:36	9:36	0:01	17:22	.	.	13:43	10:41	6:02	.	prih.	19		Pragersko	↓	odh.	.	3:32	9:25	13:02	.	.	16:22	21:43	6:40	10:27	17:00	
22:19	17:19	10:17	.	.	.	.	.	.	7:02	.	.	22		Duj	↓	.	.	.	.	.	.	.	20:17	5:26	9:44	16:14	17:00	
23:37	18:32	11:40	.	.	.	.	.	.	8:20	.	.	65		Cakovec	↓	.	.	.	.	.	.	.	18:33	4:00	8:18	14:47	17:00	
.	19:25	12:53	.	.	.	.	.	.	9:48	.	.	95		Kotoriba	↓	.	.	.	.	.	.	.	17:00	.	7:09	15:20	17:00	
.	20:55	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	106		Nagy-Kanizsa	↓	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17:00	
.	.	.	0:15	17:40	.	.	14:07	11:02	6:20	.	.	26		Slovenska Bistrica	↓	.	3:14	9:11	13:42	.	.	16:08	21:29	6:24	.	.	17:00	
.	.	.	.	18:20	.	.	14:30	11:25	6:55	.	.	30		Slov. Bistrica mesto	↓	.	.	8:10	10:30	.	.	15:35	17:10	5:40	.	.	17:00	
.	.	.	0:27	17:52	.	.	14:26	11:14	6:32	.	.	33		Poljčane	↓	.	3:03	9:00	12:23	.	.	15:57	21:18	.	.	.	17:00	
.	.	.	.	18:56	.	.	.	.	10:12	.	.	48		Konjice	↓	.	.	5:27	.	.	.	.	13:40	.	.	.	17:00	
.	.	.	1:00	18:26	.	.	15:46	11:48	7:06	.	.	53		Grobelno	↓	.	2:34	8:23	11:21	.	.	15:20	20:41	.	.	.	17:00	
.	.	.	.	.	.	.	17:23	11:03	.	.	.	82		Rogatec	↓	.	.	5:10	.	.	.	.	13:10	.	.	.	17:00	
.	.	.	1:21	18:51	15:28	15:12	16:17	12:12	7:30	.	.	68		Celje	↓	.	2:11	7:58	10:45	13:09	13:37	14:55	20:17	.	.	.	17:00	
.	.	.	.	21:51	17:25	17:25	.	.	9:51	.	.	101		Velenje	↓	.	.	5:51	.	10:00	10:00	.	17:13	.	.	.	17:00	
.	.	.	1:59	19:34	.	.	17:16	12:55	8:13	3:42	.	92		Zidani most	↓	.	2:03	1:32	7:09	9:40	.	14:03	19:27	.	.	.	17:00	
.	.	.	6:46	22:25	18:01	.	22:25	16:45	11:13	5:39	.	168		Zagreb I. k.	↓	.	0:02	21:56	.	5:50	10:30	.	8:12	16:13	.	.	.	17:00
.	.	.	.	16:25	8:35	.	.	16:25	5:10	.	.	595		Beograd	↓	.	8:15	8:15	.	12:55	18:00	.	12:55	.	.	.	17:00	
.	.	.	3:47	21:40	.	.	17:01	20:30	14:55	10:41	5:03	156		Ljubljana—Glavni kolodvor	↓	.	0:40	23:52	5:18	6:40	.	11:35	12:06	17:35	.	.	17:00	
.	.	.	.	8:48	8:48	.	19:15	20:32	.	7:10	.	220		Postojna	↓	.	22:39	19:10	.	.	.	9:33	8:19	.	.	.	17:00	
.	.	.	12:23	12:23	.	.	21:55	23:40	.	9:35	.	301	Y	Trst	↓	.	19:45	15:20	.	.	.	6:35	5:00	.	.	.	17:00	

*) Vlak 801 žaka v Mariboru na žoljarje do 13:25.

II. Proti severu (Maribor—gl. kl.—Spielfeld—Straß—Dunaj, z odcepi).

Os. 74b	Os. 72	Os. 70bII	Os. 70bI	Os. 32	Brz. 4	Os. 36	Os. 34	Brz. 10	Postaje	Brz. 9	Os. 85	Brz. 3	Os. 31	Os. 33	Os. 71b	Os. 71	Os. 75	Os. 77
17:16	12:41	6:30	6:20	19:00	15:16	8:00	5:16	4:21	Maribor gl. kol.	1:35	8:40	13:35	19:32	22:21	9:53	7:35	14:06	20:32
17:39	13:04	6:53	6:43	.	.	.	.	.	St. III	.	.	.	.	.	9:30	7:13	13:43	20:20
17:50	13:13	.	6:52	13:15	14:43	8:31	5:41	4:48	Spielfeld-Straß	1:11	8:08	13:11	19:00	21:50	9:20	.	13:30	20:20
19:50	.	.	9:05	.	.	.	.	.	Gornja Radgona	.	.	.	.	.	7:18	.	.	18:06
20:57	.	.	10:19	.	.	.	.	.	Ljutomer	.	.	.	.	.	6:07	.	.	16:47
.	.	.	.	22:19	16:40	11:17	8:06	5:45	Graz gl. kol.	0:21	5:37	12:21	16:32	19:42	.	.	.	.
.	.	.	.	0:35	17:53	13:28	9:40	7:03	Bruck a. M.	3:14	8:41	11:20	19:00	17:40	.	.	.	.
.	.	.	.	9:53	.	.	.	.	Praha	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	6:45	21:45	19:40	14:54	10:55	Wien I. kol.	19:20	21:45	7:25	8:05	13:20	.	.	.	.

III. Proti zapadu

(Maribor gl. kol.—Celovec, z odcepi).

Os. 415	Os. 413	Os. 411	Postaje	Os. 412	Os. 414	Os. 416
19:48	15:00	5:00	Maribor gl. kol.	7:37	13:25	20:43
19:56	15:08	5:10	Maribor kor. kol.	7:29	12:17	20:37
21:38	16:44	6:53	Dravograd-Meža	6:00	10:50	19:10
.	.	10:00	Velenje	.	.	17:35
.	.	11:26	Celje	.	.	15:40
22:30	17:22	7:36	Prevalje	5:31	10:14	18:06
18:47	8:49	.	Ilberk	8:50	16:48	.
19:40	9:44	.	Celovec gl. k.	7:50	5:49	.

sta dobila ta dva vrhunce ime Espina-
zo del Diablo (Vražji hrbet). Žrelo kra-
terja je tako globoko, da vlada v njem
neprodorna tema ter se tudi najhrab-
rejšim planincem zvrsti pri pogledu v
njegovo dno. Na nekaterih mestih so
obronki kraterja prevlečeni z rmenimi
plastmi žvepla, ki so nastale vsled se-
dajanja žvepljenih par, ki se neprestano
dvigajo iz njegovega dna. Vsled dvi-
ganja teh žvepljenih par, katere sprem-
ljajo čisto potresni sunki, je dobil
ognjenik ime Popocatepetel, kar po-
meni slovensko: »Gora, ki se kadila«.
Aleksander Humboldt je bil prvi, ki je
opozoril mehiškano vlado na silna
bogastva, katera predstavljajo te o-
gromne plasti žvepla, vsled česar so
posebne ekspedicije proučile način,
kako bi se pridobivalo žveplo ter je
prišlo pozneje res do eksploatacije, ki
donaša mehiškani vladi vsako leto
milijone dohodkov. Izveščani planinci
se popnu na vrh vulkana lahko z ene
strani podnožja, kjer leži mesto Ame-
cameca. Približno na polovici višine
Popocatepetla je zgradila mehiška
vlada observatorij, kateri ravno te dni
poroča o novem prebujanju vulkana.
Za 15. septembra lanskega leta so ob-
čudovali namerščenci observatorija ter
okoliški prebivalci ognjene stebre, ki
so se ponoči dvigali iz kraterja. Za tem
so sledile v novembru mnogobrojne
eksplozije, katere so spremljali potres-
ni sunki. Lep pogled se je nudil na og-
njene stebre plinov ter razbeljenih
tvarin, kako so se dvigali iz osrčja

zemlje — med izbruhanimi tvarinami
se je nahajalo razbeljeno kamenje, že-
lezo in druge kovine, v kosih, velikih
do pol kubičnega metra. Ti kosi so se
dvigali za kakih 100 m v višino, raz-
svetlili vso okolico ter padali potem
nazaj v žrelo. Vsled teh eksplozij se je
umaknila vulkanska stanica za prou-
čevanje v neko jamo ob strani vulkana
da bi v slučaju nenadne poplave lave
in pepela bila zaščiteni. V slučaju, da
bi Popocatepetel padlo na pamet poka-
zati, kaj zamore, bi prišli v resno opas-
nost tudi mesti Puebla in Mehika, ki
bi vsled svojega položaja doživeli isto
žalostno usodo, katera je zadela pred
tisočletji Herkulani in Pompeje.

Partija št. 42.

Glavni turnir Celje 16. 8. 1921.

Odklonjeni damski gambit.

Beli: Rožič	Crni: Kramer
1. d2—d4	d7—d5
2. Sg1—f3	Sg8—f6
3. c2—c4	e7—e6
4. Sb1—c3	b7—b6
5. Lc1—g5	Lc8—b7
6. e2—e3	Lf8—e7
7. Lc1—d3	Sb8—d7
8. Ta1—c1	c7—c5
9. 0—0	a7—a6
10. Dd1—e2	Sf6—e4
11. Lg5×e7	Dd8×e7

12. Ld3×e4	d5×e4
13. Sf3—d2	Sd7—f6
14. Tf1—d1	Ta8—d8
15. Sd2—f1	0—0
16. Sf1—g3	De7—c7
17. d4×c5	Dc7×c5
18. Td1×d8	Tf8×d8
19. Tc1—d1	Tc8—d8!
20. Td1—d4?	e6—e5!
21. Sg3×e4?	Sf6×e4
22. Sc3×e4	Dc5—c6
23. Td4—d5	Dc6—g6!
24. f2—f3	Lb7×d5
25. c4×d5	Tc8—c1+
26. Kg1—f2	f7—f5

in črni je dobil vsled materijalne pre-
moči.

Celjski šahovski klub se jako lepo
razvija. Steje danes že krog 50 članov,
ki se večinoma prav pridno posvečajo
tej kraljevski igri. V klubovem lokalu,
ki se nahaja v okrilju kavarne »Evropa«,
se vrši baš sedaj glavni klubov turnir,
kojega se udeležuje nad 20 članov. Po-
leg klubovega mojstra, prof. Vagaja, ki
bo brez dvoma ponovno odnesel prven-
stvo, se borijo za šahovske lavorike
klubov ljubljencev dr. Schwab, častiljivi
patrijarh Gajšek, zaslužni učenjak svet-
nik Lilek in drugi. Kot zanimivost bele-
žimo še, da se je prikratk spustila v ta
boj na 64 šahovskih poljih ga. dr. Brunč-
kova kot doslej edina dama. Turnir je
pokazal že dosedaj razna presenečenja
in veliko nadebnih sil. Sredi med to

žilavo, resno borbo se je vršil 8. t. m.
slavljnostni sestanek klubašev, na kate-
rem je na predlog odbora bil enoglasno
ter z navdušenjem izvoljen dr. Schwab
za prvega klubovega častnega člana.
Predsednik dr. Brunčko je oslikal zaslu-
ge, ki si jih je zadobil dr. Schwab za
klub kot njegov ustanovitelj in doseda-
nji vodja ter za šah sploh s tem, da je
sestavil krog 70 jako lepih, izvirnih in
večinoma naravnost genijalnih šahovskih
problemov. Ne samo kot kulturni na-
rodni delavec, ne samo na polju glas-
bene umetnosti, v koje priznanje mu je
bil klub dne 4. t. m. pri koncertu v Nar-
domu poklonil lavorjev venec, temveč
tudi kot komponist šahovskih proble-
mov je pokazal dr. Schwab izrazito sa-
moniklost. — V kratkem se vrši v Celju
match med ljubljanskim in mariborskim
šahovskim klubom, teoretski turnir do-
mačega kluba in izlet istega v Maribor.

Karlovački šah. klub je dne 14. 1.
1922 imel svoj 10. občni zbor, na ko-
jem je bil izvoljen predsednikom dr. J.
Haslinger, podpredsednikom dr. J.
Kramer, tajnikom M. Hertin-
ger, blagajnikom A. Papst. Odborniki:
J. Gross, dr. M. Gross, dr. F. Zidovec;
preglednika: M. Malčak, A. Borovečki.

Iz šahovskega sveta. V »Land-
strasser Schachbund« na Dunaju je za-
čel amaterski turnir; 32 udeležencev,
med njimi sta zagrebški matador Vu-
ković in 2. zmagovalac celjskega glav-
nega turnirja, König.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prev. R. R.
(Dalje.)

Curek krvi brizgane iz rane naravnost v zevajočo
odprtino.

V smrtnem boju se vzbne ranjena žival, toda že v
naslednjem hipu se zgrudi na tla.

Stražarji odstranijo njegovo mrtvo truplo.

Devica pada pod prestolom pred noge boginje ter
džetne proti njej svoje roke.

Zrtev za žrtvijo pada. Kri za krvjo teče v debelih
curkih v kadečo se odprtino.

Kroginkrog leži ljudstvo zamaknjeno v pobožno
molitev.

Zamolčko done svetilske trompete.

Približajo se duhovni z gorečimi kadilnicami.

Veliki duhoven stopi pred prestol, dvigne roke v
pomni zahvaljenosti, moleč k boginji v najzbranejših
besedah.

Umakne se zopet. Približajo se device, določene za
boginjin služabnice. V njihovih prekrizanih rokah
leže opojno duhteče cvetice. Približajo se boginji, ple-
soč v divjem oduševljenju. Nato padejo prve cvetice
na prevrščeno podobo, potem se vsuže nanjo cel dež
izbranega cvetja, da skoro pokrije boginjo in pred
njenim prestolom ležečo nago devico.

Padle so poslednje cvetice in device se zgrudijo na
tla, planejo zopet kvišku, se primejo za roke ter zaple-
šajo divji ples oboževanja.

Vedno glasneje done trompete, vedno bolj divji
postaja ples.

Nenadoma se zapro na en sam mah velika sve-
tišna vrata; baklje ugasnejo, tema napolni veliki dom,
vanjo žari le iz globine zemlje se dvigajoči rožnati
dim.

Začuje se mrmranje in šepetanje ter drsanje na-
gih nog.

Potem zažari tuintam zopet po ena baklja.

Svetišče je prazno. Izginila so dekleta, izginili so
duhovni, izginilo je ljudstvo. Požrla so jih podzemski
vrata. Poklicala jih je služba v log boginje Ljubezni!

Boginja — Mayda — kraljuje sama.

Globoke v rudnikih delajo simbabijski sužnji.

Ozki vlažni hodniki vodijo v zemsko površino poševno
v notranjost zemlje, brezkončen, le medlo razsvetljen
svet neštetih križajočih se rogov.

V trd kremenjak vsekane male celice tvorijo celo
podzemsko mesto. V njih počivajo sužnji, ko jih po
skrajno utrudljivem delu privedejo stražarji z dolgimi
biči, kakor čredo goveje živine.

Nikoli ne zazro ti nesrečniki solnce. Ze davno so
se njihove oči privadile temu večnemu polumpraku, a
se privadili so se tudi oni temu življenju, katerega peze
jih bo osvobodila komaj rošteljica smrt.

Tu žive, delajo in umirajo najbolj pozabljeni re-
teži, črni sužnji, žive nesrečniki, katere je ta ali oni
čudni slučaj privedel v skrivnostno zemljo za Furom.

Moški in ženske, vsi žive skupaj v tem nesrečnem
mestu. Iz njihove neposvečenosti, obupne ljubezni se
razraščata nov rod — nova generacija sužnjev.

Kljub temu pa, da žive tu stotine in stotine sužnjev
leta in leta skupaj, se marsikateri v vsem svojem živ-
ljenju še nikoli niso videli. Tako velik je ta podzemski
svet. Razen mesta celice na eni strani, se nahaja na
vseh drugih krajih še vse potoke drugih enakih tem.

Samo tuintam se včasih v ozkih predorih srečajo spro-
vodi različnih selišč, podobni medlim senem izginja-
jočim v temini, iz katere so prišli, ne da bi se poznali,
ne da bi se spoznali.

Krik od tu doli ne prodre nikoli na površje zem-
lje. Nikoli ne dospe obup tih večno obsojenih do onih
ljudi, ki žive tam gori v njihovi najbližji bližini, pod
svetlim solncem. Iz te globine ne pride nihče enazaj na
oni svet, iz katerega je nekoč prišel on sam, ali pa so
prišli njegovi davni predniki. Gora jih čuva le preveč
skrbeno, ne izpusti nikoli žrtve, ki jo je ugrabila.

Po celicnem mestu, daleč spodaj pod zemsko povr-
šino, daleč od dnevnih luči se razkropi z dela se vrača-

joča čreda z verigami rožljajočih sužnjev. Njihovi
lasje so razmršeni, njihova prsa upadla vsled večnega
kopanja zlate rude. Njihove oči so kakor ugasle, nji-
hovi koraki opotekajoči.

Eden izmed sužnjev, ki pade v svoji celici, ko mu
odvzamejo stražniki okove, kakor ubit na svoje leži-
šče, kaže vse znake Evropejca. Poteze njegovega obra-
za so pravilne in tudi njegova koža je svetlejša kakor
ostalih.

Kako je prišel sem?

Ze davno so se zaprla za njim vrata. Ze davno se
čuje iz sosednih njegovo okrožajočih celic, smrčanje
od onemoglosti in utrujenosti zaspalih tovarišev. Le
on edini ne spi.

Nemirno prisluškuje od časa do časa, ko pa začuje
na hodniku pred zaprtimi vrati celice korakanje stra-
že, se hipoma znova potuhne, poskušajoč smrčati, ka-
kor da bi spal. Končno pa se mu zazdi, da je prišel
trenutek, na katerega je čakal. Iz predpasnika, ki je
edina njegova oprava, potegne majhen, svetlikajoč se
instrument. Previdno in tiho odstrani slamo, ki tvori
njegovo skromno ležišče.

Potem izgine v skoro nevidno odprtino kakor da
bi ga požrla zemlja. Iz temnega rova, v katerega je
bil izginil, se čuje le od časa do časa zamolčko ropo-
tanje.

Kakor krt rije že dolga leta, odkar je prišel kot su-
ženj v to podzemsko mesto, noč za nočjo, neutrudeno,
ozek rov proti površini, proti solncu, proti svobodi.

Zopet leži nocoj globoko notri v svojem rovu, ka-
terege doslej še nihče ni odkril, in za katerega nihče
ne ve, razen njega, boreč se z neusmiljeno trdoto zem-
lje in kamenja. Neutrudno dela dalje in dalje, čeprav
mu lije znoj s čela v celih curkih. Obupni so njegovi
udarci, toda močni, ker jih vodi ona velja, ki ga ni
zapustila niti v dolgih letih in doli v tem nesrečnem
svetu. Zemlja je trda in kakor neprodorna. Se mu bo
li kdaj posrečilo prodreti jo, priti na površino?

Toda — kaj je to?

Pod močnim udarcem se nenadoma zamaje pred
njim cela plast kamenja, se udere ter zbobni hipoma
nekam v neznano globino. In takrat švigne v njegovo

temno noč nenadoma žarek medle svetlobe. Prestrašen
obstane za trenutek skrivnostni kopač, potem pa se
nenadoma, prevzet nepopisnega veselja, upre z vso
svojo silo še enkrat ob še preostalo kamenje. Zopet se
zamaje pred njim kamenita stena, zopet zdrvi kame-
nje bobneč v globino. Odprtina pred njim je tako ve-
lika, da se lahko prerije skozi njo, ostri rohozi se si-
ceer še zarivajo v njegovo kožo, toda v svojem obup-
nem veselju tega niti ne opazi.

Tam zunaj žari svetloba, tam zunaj je svoboda.

Pred njim se vali dim, pod njim in nad njim zija
neskončen prepad, iz neizmerne globine prihaja silna
vročina.

Begunec stisne zobe.

Bolje je umreti, kakor pa biti živ pokopan!

Še enkrat se nasrka hladnega zraka, potem stopi
tipajoče ven, doseže pod nogami vzhoklo skalo, se
upre nanjo, obstoji. Nervočno išče z obema rokama
krog sebe primerne vdolbine, po kateri bi se vspel
višje. Končno jo najde, prične plezati.

(Dalje prihodašči.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Iščem boljše mlado gospo-
dično k 2 majhnima otro-
koma. Obvladati mora popol-
noma nemščino in tudi poma-
gati pri gospodinjstvu. Nastop
s 1. majem event. 15. aprilom.
Potni stroški se povrnejo. Po-
nudbe z navedbo plače na
Edmunda Weinmann, pivov-
arna, Apatin, SHS, Bačka.
420 3—3

Sprejme se družabnik za
dobrodošče podjetje, potrebni
kapital 100 000 K. Ponudba
na upravnistvo »Tabara« štev.
442. 442 2—1

Kot lesni manipulant išče
službo gozdar, oženjen, z več-
letno prakso vešč oddaje in
prevzemanja lesa. Nastop ta-
koj. Ponudbe pod »kavejce
zmožen« na upravnistvo. 441

Vezenje na obleke in bluze
ter vsa ročna dela se izvršu-
jejo hitro in po ceni. Kežar-
jeva ulica 26 v ozadju. 445

Ne pozabi naročnino!

Kofarski vajenec se sprejme.
Podkrižnik Anton, Maribor,
Francišanska ulica 13. 493

Vrtna zemlja se proda, Völker,
Kersnikova ulica 1. 447

Stanovanje, obstoječe iz velike
sobe, kuhinje, jedilnice in vrta,
se zamenja za manjše. Na-
slov pove uprava. 492

Proda se 500 kom. ukorenin-
jenih enoletnih sadik rudečega
grozdja (Ribisel) vrtnarja
Razlagova ulica 11. 441

Salonska obleka, dobroohran-
jena za srednje postavu, se
proda. Fran Lisepe, Splavar-
ska ulica 8/1. 494

Enonadstropna hiša s pro-
stim stanovanjem in lokalom
se takoj proda. Prečna ulica
št. 4. 429 7—3

Suha bukevna drva, trhovelj-
ski in velenjski premog pro-
daja trdnika Lippert, Tatten-
bachova ulica 13. 428 6—3

Sedlar in likar Celinšek, Zrin-
skega trg 6, se gg. posestni-
kom avtomobilov in vozov
priporoča. Istotam se poprav-
ljajo tudi vozički za otroke
427 2—2

Ravnatelj išče meblorano
sobo v sredini mesta. Po-
nudbe na upravo »Tabara«.

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa
Blago zapohištvo
Posteljno perje
Izvanredno, nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gospoška ulica št. 20
Pirohova hiša.
Svoboden ogled
Goniki brezplačno

Za leta znani prvovrstni
damski modni salon
se priporoča cenj. damam Maribora in
okolice za angleške kostume, francoske
toalete, palatote in drugo. CENE ZMERNE.
VILJEMINA MROZEK
Slovenska ulica št. 16, II. nadstr. 446

Prodaja vin
Priporočam gg. hotelirjem in gostilničarjem po naj-
nižjih cenah od 50 l naprej do celih vagonskih
pošiljatev moja prvovrstna črna in rdeča
vina, kakor tudi sortirana: rizling, za-
stavice (Zierfandel), traminac,
Zlahtnino itd. Vina se nahajajo
v Badlovi kleti v Krčevini
št. 88. — Z odličnim
spoštovanjem 381 10—5
Jurij Fokter, lastnik.

POSKUSITE!

Kupiti dobro surovo in žgano kavo, sladkor, vse vrste moke in riža, svinjsko mast, bučno in fino namizno olje, domačo slivovko, rum, fini špirit (vinski cvet), fini konjak, kekse, čokolado, kakao, orehe, bosniške češplje, sardine, Maggi v steklenicah in kockah, sveče, razna čistila, barve za obleke, vinski kis, kisovo kislino, galico, žveplo, ličje (rafiro) in vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago, v trgovini

MILOŠ OSET, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 45

nasproti glavnega kolodvora. 424 10-1

Telefon št. 15. Telefon št. 15.

NA DROBNO

NA DEBELO

CENE ZMERNE

POSTREŽBA TOČNA

Hotel Halbwidl :: Stara pivarna

Danes zjutraj in zvečer

Jožefov koncert.

Priznana dobro Götzovo marčno pivo ob vsakem dnevnem času.

Specijalna vina. Izvrstna mrzla in topla kuhinja.

K obilnemu obisku vladno vabi

A. Halbwidl in soproga.

Zahvala.

Podpisana se najsrčneje zahvaljujeva gospodu dr. Vilku Marinu za njegovo požrtvovalnost za časa bolezni najine hčerke Eme.

Vinko in Josipina Babič.

Mizarski poslovođja,

kateri tudi nekaj risati zna, se išče za vodstvo ene delavnice z 10-15 delavcev. Stanovanje, obstoječe iz hiše, kuhinje in pritlikin dobijo oženjeni reflektanti pri podjetju. — Oferte na „Javor“ d. d., preje I. hrvatska tapetarska udruga, Zagreb.

Adrija-vanilni-sladkor

Pecilni prašek

Adrija-čaj

Francoski žafran v zavitkih

Adrija-izdelki. 4-2

FRAN SIBENIK, LJUBLJANA.

Pozor!

Manufaktura.

Gotove obleke, površnike, moško in žensko perilo, posteljno perje, dežnike itd. se dobi najceneje pri

I. Trpin, Maribor
Glavni trg št. 17.

Mala oznanila.

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16.

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča.

Andrej Oset, Maribor, Aleksandrova cesta 57, telefon 88, trgovina z deželnimi pridelki, drvmi, premogom in vinom, se priporoča za nakup in prodajo po najugodnejših cenah. Brzjav: Andrej Oset, Maribor. 405 10-6

Prodaja se stenski telefon. Naslov pove uprava.

Jos. Martinc

Maribor 425

Galanterijska veletrgovina

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti, leži Zelenka najpoprej v Solsko ulico pogledaj! Tamkaj spalnice nastete, od najboljših kvalitete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobe in še vse, kar kdo želi, 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak
Maribor, Solska ul. 5

Pozor!

Agitirajte povsod za naš list!

„Tabor“ stane mesečno le 30 kron.

Croatia

pošiljatev. Toča. Steklo.

zavarovalna zadruga v Zagrebu, dovoljuje si naznaniti, da je otvorila za področje bivše Štajerske in Prekmurja glavno zastopstvo v Mariboru in je imenovala svojim glavnim zastopnikom g. Stevo Tončiča, spediterja v Mariboru. — Pisarna se nahaja v Mariboru, Čafova ulica 2. Zavarovalni oddelki: Požar, Nezgode, Vlom, Življenje. Transport blagovnih in denarnih nima pogoji. — Sprejme se več sposobnih in zanesljivih akviziterjev pod ugodnimi pogoji. — Sprejme se tudi takoj praktikanta.

Moderni luksusni automobili.

Avstrijski Daimler 6 cilindrov 60 HP. Puch „TYPE VIII“ 20 HP. 435 Poljske železnice. Autoomnibus itd. 2-1

Zastopnik Avgust Stoinschegg, Rogaska Slatina.

Dolžnost vsakega dobrega gospodarja je, da zavaruje svoje imetje proti požaru in tresku.

Kapital za požar: Del. glavica 20,000.000 fr. Rezerve 52,000.000 frankor.

„L'Union“

francoska zavarovalna delniška družba, ustanovljena leta 1828, v Parizu leta 1829.

Dolžnost vsakega roditelja je, da zavaruje svojo družino in otroke na življenje. Police na življenje veljajo kakor kaveja za gg. častnike

Kapital za življenje: Del. glavica 10,000.000 fr. Rezerve 342,000.000 fr.

Zavaruje: proti požaru in tresku, hiše in ostala poslopja, pohištvo, blago v prodajalnah, skladiščih, blago, tovarne, mline, žage itd. Zavarovanje življenja na doživljenjski in za slučaj smrti z različnimi kombinacijami in s pravico na delež v čistem dobičku. Doda deklicam in glavnica dečkom. — Vsa pojasnila daje podružnica v Zagrebu, vsa generalna zastopstva, vsi mestni zastopniki in potniki.

Iščejo se mestni zastopniki za Štajersko, Koroško in Prekmurje. Generalno zastopstvo v MARIBORU, Mlinska ulica št. 30.

ELEKTROMOTORJE

za kmetijstvo in obrt priporoča tvrdka „Industrijsko - električno podjetje“

inžen. Turnšek & Co. v Ljubljani,

Sodna ulica št. 1.

Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 44.

EDISON-SAKS.

Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.